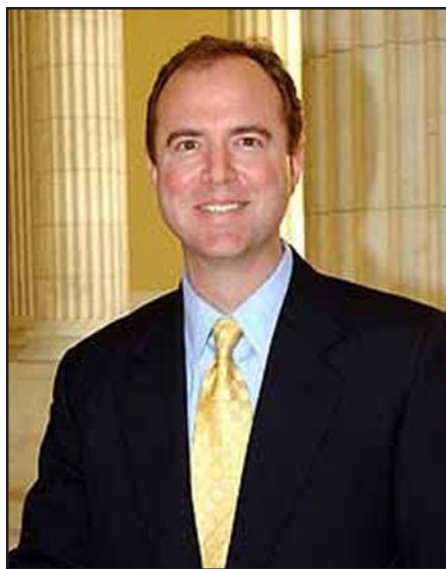

ԳՈՆԿՐԵՍԱԿԱՆ ԱՏԱՄ ՇԻՖ ԿՈՉ ԿՐՆԵ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼ՝ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒՈՂ ԱՊԱՅՈՎԱԿԱՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Միացեալ Նահանգներու Ներկայացուցիչներու Տան Դեմոկրատ անդամ Ատամ Շիֆ, որ կը ներկայացնէ Կլէնտէյլի, Փասատինայի եւ Պըրպէնքի հայաշատ քաղաքները, Դեկտեմբեր 4-ին նամակ մը յղած է Ծերակոյտի եւ Ներկայացուցիչներու Տան Արտաքին Գործողութիւններու ենթայանձնաժողովներու ղեկավարներուն, կոչ ընելով անոնց՝ դադարեցնել ապահովութեան մարզին ներս Ատրպէյճանին տրուող բոլոր օժանդակութիւնները, ներառեալ Միջազգային Ռազմական Կրթութեան յատկացումները:

Ատամ Շիֆ այս քայլին դիմած է, նկատի առնելով որ 2004-ին ՆԱԹՕ-ի ծիրէն ներս տեղի ունեցող դասընթացներու ընթացքին Հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանին կացինահարելով սպաննած Ռամիլ Սաֆարովը, Հունգարիոյ կողմէ Ատրպէյճանին յանձնուած են անմիջապէս ետք ազատ արձակուած է:

«Ատրպէյճան գործեց ամենէն ասաւոր արդարութեան ոտնակոխումը, մարդասպանը դարձնելով հերոս», ըստած է ենթայանձնաժողովներու ղեկավարատ եւ Հանրապետական ղեկավարներուն յղուած նամակին մէջ:

ԱՄՆ Գոնկրէսի անդամ Ատամ Շիֆ

«Պարզապէս, այն ներդրումը որ մենք կատարեցինք մարզելով Ազերի ուժերը, մեծ վատնում էին: Միացեալ Նահանգները պէտք է հանդուրժէ, որեւէ յարձակման քայլ Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի դէմ՝ նախագահ Ալիեւի կողմէ, որ կ'անտեսէ բոլոր միջազգային ջանքերը, տարածաշրջանին ներս խաղաղութիւն հաստատելու ուղղութեամբ»,- յատկապէս ըսուած է Գոնկրէսական Ատամ Շիֆի նամակին մէջ:

ՆԱԽԿԻՆ ՓԱՍՏԱՅԱԲԱԲ ԽՈՒՄԲԻ ԱՆԴԱՍԸ «ԳՈՐԾԱՐՔ» ԿԸ ՈՐԱԿԵ ԶԱԿԻ ԵՒ ԶՅԿԻ ՀԱՍԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մարտ 1-ի իրադարձութիւններու ուսումնասիրման նախկին փաստազաւաք Խումբէն ներս ընդդիմադիր Հայ Ազգային Գոնկրէսի (ՀԱԿ) ներկայացուցիչ Անդրանիկ Քոչարեանը «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հետ հարցազրոյցի ընթացքին «գործարք» որակեց Մարտի 1-ի հարցով նոր յանձնաժողովի ստեղծման հարցի շուրջ ընդդիմադիր ՀԱԿ-ի եւ իշխող Հանրապետականի միջեւ ձեռք ձգուած համաձայնութիւնը:

Ազգային ժողովի պետաիրական յանձնաժողովի նիստին ՀԱԿ-ը ընդունեց իշխող Հանրապետականի առաջարկը՝ Մարտի 1-ի հարցով նոր ժամանակաւոր յանձնաժողովի ստեղծման հարցի քննարկումը տեղափոխել 2013-ի նախագահական ընտրութիւններէն յետոյ:

«Սա կարելի է պարզ բնորոշել որպէս սովորական գործարք, որը տեղի է ունեցել Դաւիթ Յարութիւնեանի եւ Գագիկ Զհանգիրեանի միջեւ, կամ, ըստ հուշեան տեղի է ունեցել գործարք Գոնկրէսի եւ Հանրապետական կուսակցութեան միջեւ», - ըսաւ Քոչարեան:

Հարցին, թէ ո՞րն է նման գործարքի նպատակը, նախկին փաստազաւաք Խումբի անդամը պատասխանեց.

տասխանեց. - «Պարզապէս Մարտի 1-ը քաղաքական շահարկումների առարկայի է վերածուել, ինչն անթույլատրելի է: Եթէ մենք գնում ենք բացառապէս մենք պէտք է ստիպենք գործող համակարգին, իշխանութիւններին, որ պէսզի իրենք իրականացնեն այդ բացառապէսները: Եթէ այդ բացառապէսներն իշխանութիւնները չեն իրականացնում, եւ մենք համաձայնում ենք նրանց թելադրած պահանջներին, դա այլ կերպ բնորոշել, քան գործարք, հնարաւոր է»:

«Եթէ հարց բարձրացնող ուժը՝ Գոնկրէսի գրասենեակը կամ Գոնկրէսի պատգամաւորական խմբակցութիւնը համաձայնել է ամբողջ կազմով, էդտեղ լուրջ ինդիք է առաջանում. եթէ խմբակցութիւնը համաձայն է այսպիսի գործարքների իշխող ուժի հետ, ապա ի՞նչ վատաբերութիւն կարող է ունենալ մեր հասարակութիւնը, որ մէկ տարի յետոյ մէկ այլ գործարք չի լինի, եւ չեն համաձայնեցնի, թէ ինչ չափով պիտի հարցերը քննարկեն», - աւելցուց Քոչարեան:

Մարտի 1-ի տասը սպանուած Շարք էջ 4

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԽՈՍՏԱՑԱԾ Է ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԶԱՓԱՆԻՇՆԵՐՈՒՄ ՀԱՍԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՂ ՆԱԽԱԳԱՅԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եւրոպական Յանձնաժողովի նախագահ Խոզէ Մանուէլ Պարոզո եւ Սերժ Սարգսեան երեսնամի մէջ տեղի ունեցած մամուլային ժամանակ

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան ընդունած է Եւրոպական Յանձնաժողովի նախագահ Խոզէ Մանուէլ Պարոզոյին, որ Երեւան ժամանած էր, մասնակցելու համար Եւրոպական ժողովրդական կուսակցութեան Արեւելեան գործընկերութեան համաժողովին:

Հանդիպումին յաջորդած մամուլային ասուլիսի ընթացքին կողմերը խօսած են յառաջիկայ նախագահական ընտրութիւններու կարեւորութեան մասին:

«Ես հաւատարմորէ պարոն Պարոզոյին, որ մենք յանձնառու ենք 2013 թուականի Փետրուարին անցկացնել միջազգային ամենաբարձր չափանիշներին համապատասխանող նախագահական ընտրութիւններ», - յայտարարած է Հայաստանի նախագահը:

Եւրոպական ժողովի նախագահը իր հերթին ըսած է, որ

չնորհաւորած է նախագահ Սարգսեանին 2012 թուականին Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած խորհրդարանական ընտրութիւններուն առիթով, նշելով սակայն, որ Եւրոպական դիտորդական առաքելութեան կողմէ բարձրացուած թեւրութիւնները պէտք է հաշուի առնուին:

«Մենք համաձայնութեան եկանք, որ ծայրայեղ կարեւոր է նախագահական ընտրութիւններու անթերի ըլլալը: Ժողովրդավարական հաստատութիւնները, անկախ դատական համակարգը, քաղաքական բացակարծութիւնը, ազատ լրատուամիջոցներն են, որ կը կազմեն մեր գործընկերութեան հիմքը եւ այս հարցազրոյցի ժամանակ ես տարածեցի այսօր հանդիպելով հայ քաղաքական ղեկավարներուն, խորհրդարանի եւ քաղաքացիական

Շարք էջ 4

ՄԻՆՉԵՒ 2025 ԹՈՒՎԱԿԱՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԿԸ ՍՏԵՂԾՈՒՄ 250 ՀԱՋԱՐ ՆՈՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐ

ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսեան Ազգային ժողովէն ներս 2013 տարուայ Պատճէի քննարկման ժամանակ յայտարարեց որ, Մշակուած է կայուն զարգացման նոր ծրագիր, որու շնորհիւ կը նախատեսուի արդիւնաբերական քաղաքականութեան հիման վրայ մինչեւ 2025 թուականը ստեղծել 250 հազար նոր աշխատատեղ:

Ըստ վարչապետի, շահագրգիռ քննարկումներ տեղի ունեցան պատգամաւորներու, որոնց շարքին՝ ընդդիմադիր պատգամաւորներու հետ: «Անկեղծօրէն ցանկացել ենք գտնել համագործակցութեան եզրեր ընդդիմութեան հետ», - ասաւ Տ. Սարգսեան:

Որպէս օրինակ, վարչապետը խոստացաւ, որ յառաջիկային կառավարութիւնը աւելի մանրակրկիտ հաշուարկներ կը ներկայացնէ պետական պիւտճէի եկամուտներու վերաբերեալ, ըստ առանձին

ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսեան հարկատեսակներու:

Անդրադառնալով դպրոցաշինութեան հարցերուն, որու վերաբերեալ պատգամաւորները բազմաթիւ առաջարկներ ներկայացուցած են, Տիգրան Սարգսեան ըսաւ, որ այս պահուան 300 դպրոցներու մէջ լուրջ ներդրումներ կատարելու անհրաժեշտութիւն կայ, սակայն միայն 85 դպրոցներու մէջ աշխատանքներ կ'ընթանան:

ԱՄՏՐԱԼԻԱ

Ս.Դ.Յ.Կ.-Ի 125 ԱՄԵԱԿԸ՝ ՄԻՏՆԻ ՄԷՋ

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան հիմնադրութեան 125 ամեակին նուիրուած միջոցառումները կը շարունակուին: Լիբանանէն, Ֆրանսայէն, Միացեալ Նահանգներէն, Հայաստանէն եւ այլ երկիրներէ ետք, 125 ամեակի եզրափակիչ հանդիսութիւն կազմակերպուեցաւ նաեւ Աւստրալիոյ հայաշատ Սիտնի քաղաքին մէջ:

Միջոցառումը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 2 Դեկտեմբեր 2012-ին, «Աւստրա-Հայկական» սրահին մէջ, ներկայութեամբ ՍԴՀԿ Աւստրալիոյ շրջանի վարիչ մարմնի կազմին, քաղաքի հայաշատ Ռայտ շրջանի խորհուրդի անդամ Սարգիս Ետեւեանի, Լեւոնայի Ղարաբաղի Հանրապետութեան ներկայացուցիչ վարուժան Իսքէնտէրեանի, Սիտնիի Սուրբ Յարութիւն եկեղեցւոյ հովիւ՝ Տէր Աւետիս Քահանայ Համբարձումեանի, միջհամայնքային յարաբերութիւններու յանձնակատար Ստեփան Քրքայանի, քոյր կուսակցութիւններու, միութիւններու, ինչպէս նաեւ հայկական կառուցներու ներկայացուցիչներու, կուսակցական ընկերներու եւ աւստրալահայերու:

Կուսակցութեան հիմնադրութեան եւ գործունէութեան առաջին տարիներուն մասին խօսք առաւ Լարա Ձեյնքերեան, որմէ ետք Նաչիբի Պաճաբազեան ներկայացուց Հնչակեան 20 կախաղաններու դատավճիռը եւ հատուածներ՝ Հայոց Յերասպանութեան օրերուն կուսակցութեան գործունէութենէն: Սարգարապատի ճակատամարտի ընթացքին Հնչակեան կուսակցութեան ազդու դերակատարութեան մասին պատմեց վարիչ մարմնի անդամ Ընկ.հի Սեդա Վարդանեան: Տարբեր երկիրներու մէջ 125 ամեակի միջոցառումները պարզաբանեց Ընկ. Թորոս Պոյաճեան, այդ հանդիսութիւններէն լուսանկարներ ներկայացնող սահիկներու ցուցադրութեամբ: Վարդան Սւազեան մեկնաբանեց «Ուխտի Հրաւէր» եւ «Հնչակեան Ենք Մենք» երգերը, ապա ցուցադրուեցաւ մայր կուսակցութեան 125 ամե-

ակին մասին պատմող՝ Հայաստանի մէջ մշակուած յատուկ ֆիլմը:

Հնչակեան Կուսակցութիւնը շնորհաւորեցին եւ անոր աշխատանքները ողջունեցին քոյր կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներ Հայկ Լեւիեանը եւ Հերոս Գրիգորեանը: Աւստրալիոյ շրջանի վարիչ Մարմնի ատենապետ Ընկ. Վաչէ Թովոզեան արտասանեց կուսակցութեան խօսքը, որուն մէջ ան անդրադարձաւ պատմութեան ընթացքին կու-

սակցութեան դիրքին, գործունէութեան եւ սկզբունքներուն մասին: Ընկերը յատկապէս կեդրոնացաւ հայրենիք Հայաստանի հետ յարաբերութիւններուն վրայ, կարեւորելով Հայաստանը հզօրացնելու եւ հայրենի պետականութեան սատար հանդիսանալու կուսակցութեան ուղղութիւնը:

Տէր Աւետիս Քահանայ Համբարձումեան հանդիսութիւնը եզրափակեց իր պահպանիչով, շնորհաւորական եւ շնորհակալական խօսքով, որուն մէջ ան մեծապէս գնահատեց Հնչակեան կուսակցութեան գործունէութիւնը:

Աւարտին, պաշտօնական հիւրերը եւ կուսակցութեան ղեկավարութիւնը հատեցին 125 ամեակի կարկանդակը ու տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն:

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԶՆՉԱԿԵԱՆ ՄԵԾ ԶԵՐՈՍ ԶԱՅՎ ԲԺՇԿԵԱՆԻ ՆԱԶԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ 75-ԱՄԵԱԿԻՆ

Կիրակի, 25 Նոյեմբեր 2012-ի երեկոյեան ժամը 6:00-ին, Պէյրութի ՀԿԲՄ-ի Սահակեան - Լ. Մկրտիչեան Գոլէճի Արմէն եւ Բերսաբէ ձէրէճեան սրահէն ներս տեղի ունեցաւ դասախօսութիւն մը նուիրուած՝ Հնչակեան մեծ հերոս Հայկ Բժշկեանի նահատակութեան 75ամեակին:

Միջոցառման բանախօսն էր Ազգ. Ռուբինեան - Ս.

Մեսրոպեան վարժարանի սնօրէն ընկ. Յակոբ Կէրկէրեան:

Վերոյիշեալ հանդիսութիւնը կազմակերպած էին նահատակ հերոսի անուանակիր՝ «Հայկ Բժշկեան» պատանեկան միութեան վարչութեան ժրջան անդամները:

Սրահի մուտքէն իսկ նկատելի էր վարչութեան գործող անդամներուն եւ բոլոր միութենականներուն զաղափարական նուիրուածութիւնն ու ծառայելու համոզուածութիւնը: Անոնք մեծ կազմա-

կերպուածութեամբ պատրաստեցին իրարայաջորդ կերպով ցուցադրուելիք յայտարարի բոլոր մանրամասնութիւնները:

Սրահի հոծ բազմութիւնը գոհունակ բաւարարութեամբ դիմաւորեց պետական երեսփոխան, ՍԴՀԿ Կեդրոնական վարչութեան փոխատենապետ ընկ. Սեպուհ Գալփաբեանը, միեւնոյն վարչութեան անդամ՝ նախկին երեսփոխան ընկ. Եղիկ ձէրէճեանը, ՍԴՀԿ Լիբանանի շրջանի վարիչ Մարմնոյ ատենապետ ընկ. Ալեքսան Բէօշկէրեանը եւ անդամներ, ՀՄՄ Կեդրոնական վարչութեան ներկայացուցիչը, Հաճնոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Տ. Նարեկ քհնյ. Հեճինեան եւ թաղականութեան անդամներ, Ռըմէյլի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ թաղականութեան եւ տիկնանց յանձնախումբի անդամներ, կրթական,

Շար.ը էջ 18

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Կազմակերպութեամբ՝
ԿԼԵՆՏԷՅԼԻ ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ ՄԱՍՆԱԾԻՒՂԻ

Մասնակցութեամբ՝
ՄՏԵՓԱՆ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ

Շաբաթ, 8 Դեկտեմբեր 2012
երեկոյեան ժամը 8:00-էն սկսեալ
1060 N. Allen Ave. • Pasadena, CA 91104

Տոմսերու համար դիմել՝ (818) 913-9311
ԾԱԸ ԵՒ ՄՈՒՏՔԻ ՆՈՒԷՐ՝ \$25.00

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծահասակներու և մանուկներու Քայրոփրաքթիք բուժում:
Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յօգային և մկանային ցաւեր:
Ինքնաշարժի վթարի հետեանքով պատահած վնասուածքներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

Massis Weekly

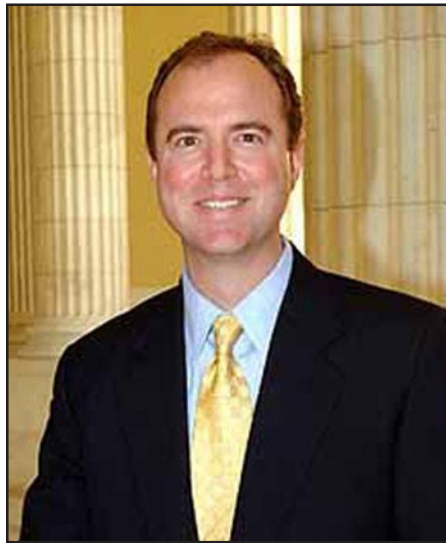
Volume 32, No. 45

Saturday, DECEMBER 8, 2012

Rep. Adam Schiff Calls on Congress to Cut All Security Funding to Azerbaijan

WASHINGTON, DC -- Today, Rep. Adam Schiff (D-CA) sent a letter to Senators Patrick Leahy and Lindsey Graham, and Representatives Kay Granger and Nita Lowey – the Chairmen and Ranking Members of the State and Foreign Operations Subcommittees in the House and Senate – calling on them to cut all security assistance to Azerbaijan, including Azerbaijan's International Military Education and Training Account (IMET) funding. This latest request comes after the egregious repatriation and release of Ramil Safarov, an Azerbaijani army captain who had confessed to the savage 2004 axe murder of Armenian army lieutenant Gurgen Margaryan during a NATO Partnership for Peace Program.

"Azerbaijan has committed the most terrible subversion of justice – making a hero of a cold-blooded killer," said Rep. Schiff. "Plainly the investment we have made in training Azeri forces has been worse than wasted. The United States must not tolerate any acts of aggression against Armenia or Nagorno-Karabakh, and this hateful action by President Aliyev undermines all international efforts to bring about a peaceful solution in the region."

Rep. Adam Schiff

The full letter Schiff sent to the Chairmen and Ranking Members is below:

Dear Chairmen Leahy and Granger and Ranking Members Graham and Lowey:

As you continue work on the 2013 State, Foreign Operations and Related Programs appropriations bill, I urge you to cut all security assistance to Azerbaijan, including Azerbaijan's IMET funding, in response to the egregious repatriation and release of Ramil

Continued on page 4

Five Armenian Crew Members Killed in Congo Plane Crash

BRAZZAVILLE -- A cargo plane owned by a private company crashed last Friday near the airport in Brazzaville, the capital of the Republic of Congo, killing at least 25 people including seven crew members, officials said.

The Soviet-made Ilyushin-76 belonged to Trans Air Congo and appeared to be transporting merchandise, not people. The plane was coming from Congo's second-largest city, Pointe Noire, and tried to land during heavy rain, he said.

Five of the crew members were identified as Armenian citizens. They are Varazdat Balasanian, the captain of the aircraft, born October 10, 1949, Ara

Tovmasian, Tadevos Hovhannisian, Andranik Gevorgian and Edgar Avetian.

"All five pilots worked in Congo on a contractual basis," Nelly Cherchinian, a spokeswoman for Armenia's civil aviation authority, told RFE/RL's Armenian service.

Other sources said the pilots worked for an Armenian aviation company. Its name was not immediately known.

News reports said the plane skidded off the runway and crashed into houses and a bar in the Congolese capital after it landed in a violent storm. Most of the victims were said to be local residents.

Sarkisian Promises EU President Elections Will Meeting International Standards

President Serzh Sarkisian and European Commission President Jose Manuel Barroso

YEREVAN -- President Serzh Sarkisian reassured the European Union over the weekend that Armenia's forthcoming presidential election, in which he will be seeking a second five-year term, will be free and fair.

Speaking after talks in Yerevan with European Commission President Jose Manuel Barroso, Sarkisian also said his government expects to complete by the end of next year ongoing negotiations with the EU on a far-reaching "association agreement."

"I assured Mr. Barroso that we are committed to holding in February 2013 presidential elections meeting the highest international standards," he told a joint news conference.

"We agreed that it is critically important that the next presidential elections are impeccable," Barroso, who runs the EU's Brussels-based executive body, said for his part.

EU officials have stressed in recent months that a further deepening of Armenia's ties with the 27-nation bloc, sought by the Sarkisian administration, is contingent on the proper conduct of the presidential election. They have implied that a clean vote is also essential for the holding of an

unprecedented conference of Armenia's foreign donors planned by the EU.

Armenian leaders and Sarkisian in particular have repeatedly pledged to live up to these expectations. They point to their handling of last May's parliamentary elections, which was cautiously praised by the EU.

Barroso reaffirmed that praise but, like other EU officials, called for further improvements in election administration.

Armenia's main opposition groups dismiss the government pledges and say Sarkisian will seek to win reelection at any cost. They also claim that the May elections were rigged in favor of his ruling Republican Party of Armenia.

Barroso arrived in Yerevan on Friday to attend a summit of the leaders of Armenia, Georgia and Moldova that was organized by the European People's Party. The one-day meeting was devoted to the efforts by the three former Soviet republics to integrate more closely with the EU within the framework of the Eastern Partnership

Continued on page 4

Armenian Killed in Hassake, Syria His Son Wounded

According to unofficial information armed rebels killed an Armenian in al Hassake city of Syria, near the Turkish border. His son is wounded. As stated in facebook pages of the Armenians from Aleppo. They state that the accident happened at the time, when the rebels tried to kidnap the Armenian young man. In accordance with the information the deceased Armenian is Abd al Ahad Pachora. Although, this news has not been officially approved yet.

On December 5 Press Secretary of the Armenian National Prelacy of Aleppo Jirayr Reisian stated that situation in Aleppo is rather calm, one cannot hear shooting and explosions as frequently as before. In addition he said that electricity is still being inter-

rupted and telephone connection has not finally been fixed yet.

Our compatriot from Kessab also informed us that telephone connection has now been restored and the intense situation of the last week changed to relatively peaceful one. Road to Latakia is open now. Notwithstanding from time to time one can hear shootings.

As to the situation in Damascus our compatriot informed us that the situation in the capital is calm, but the situation in Armenian-populated Jaramana region is still intense, as the road to the airport is rather close to this region.

Clashes in Syrian lasting more than 20 months caused the death of about 40 thousand people.

Armenian Officers Again Inspect Turkish Troops

An Armenian officer inspecting a Turkish military base near Kars

A team of Armenian army officers has visited Turkish military bases deployed along Turkey's border with Armenia to verify Ankara's compliance with a key international arms control treaty.

The Armenian Defense Ministry reported on Tuesday that its representatives travelled to Turkey on November 26 and spent a week counting tanks, artillery systems and other military hardware at an army brigade and a regiment headquartered in the border towns of Kars and Igdir respectively. Both units are part of the Turkish Third Army deployed in the country's northeast.

A Defense Ministry statement said the Armenian officers also held a "briefing" with Turkish military commanders on the ground on "combat issues, trainings and general issues."

The statement added that the weeklong inspection detected no violations of the Conventional Forces in Europe (CFE) treaty by Ankara.

Signed in 1990 and revised in 1999, the CFE places specific limits on the deployment of troops and heavy weapons from the Atlantic coast to Russia's Ural mountains. Armenia as well as neighboring Georgia and Azerbaijan signed up to the treaty after gaining independence.

Signatories to the treaty are allowed to inspect each other's compliance with the arms ceilings through random visits to practically any military facility. Military delegations from Turkey and other NATO member states have regularly traveled to Armenia for this purpose since the mid-1990s. The Armenian military first sent a group of CFE inspectors to eastern Turkey in March 2010.

The mutual inspections by the Armenian and Turkish armed forces have taken place despite the absence of diplomatic relations between the two neighboring states. Neither side has accused the other of violating the CFE.

By contrast, Armenia and Azerbaijan have long been accusing one another of exceeding their equal arms quotas set by the Cold War-era treaty. Azerbaijan says that Armenia keeps a large part of its weaponry in Nagorno-Karabakh to imitate its compliance with the pact. Armenian officials, for their part, say that Baku is obstructing international inspections of its military facilities.

The Armenian and Azerbaijani militaries have never sent CFE inspectors to each other's units in line with a gentlemen's agreement dating back to the 1990s.

"House of Hungary" to be Established in Azerbaijan

BAKU -- A delegation led by member of National Assembly of Hungary and co-chair of the Azerbaijani-Hungarian intergovernmental economic commission Péter Szijjártó will pay an official visit to Baku, reports Panarmenia.net, citing Trend news agency.

According to the news account, the Hungarian delegation will comprise representatives from various economic sectors, including banking, tourism and Wizz Air airlines, with meeting with Azerbaijani Minister of Economic Development Shahin Mustafayev on the agenda.

The delegation will also attend the opening ceremony of the 'House of Hungary' in Baku.

According to Azeri media outlets, relations between Baku and Budapest intensified following the transfer of Ramil Safarov to Baku, with Azerbaijan and Hungary express-

ing mutual readiness to "expand economic ties" and deepen cooperation in the field of education.

Ramil Safarov, the Azerbaijani army officer who was serving a life sentence in Hungary for axing to death Armenian Lt. Gurgen Margaryan, was extradited to Azerbaijan and pardoned by President Ilham Aliyev.

Official Yerevan reacted by suspending diplomatic ties with Hungary.

Hungary, however, states that it had sent Safarov back to Azerbaijan after receiving assurances from the Azerbaijani Justice Ministry that Safarov's sentence, which included the possibility of parole after 25 years, would be enforced.

According to some reports, Safarov was extradited to Azerbaijan in exchange for Azeri purchase of Hungarian securities worth Euro 2-3 billion, information official Budapest denies.

Armenian National Archive Publishes Testimonies of Genocide Survivors

Director of the Armenian National Archive Amatuni Virabyan

YEREVAN -- The National Archives of Armenia have published a three-volume collection of Armenian Genocide memories recorded since 1916.

The book includes accounts of Armenian genocide survivors as well as those of Persians, Turks, Assyrians and Greeks, archive director Amatuni Virabyan said at a press conference on Wednesday.

The books contain copies of archives of the countries whose ambassadors were in the Ottoman Empire at the time of the genocide. Over 400 documents will have been published for the first time.

"The fact that the testimonies of the witnesses were collected just one year following the massacres ensures the authenticity and validity of the information, therefore strengthening

their importance in the process of comprehensive study of the Armenian Genocide," editor-in-chief of the publication, Director of the Armenian National Archive Amatuni Virabyan told reporters today.

"We plan to publish additional two volumes: one of them dedicated to Armenians of Cilicia exterminated and deported in 1918-22, the second – to Armenians living outside Western Armenia, in Constantinople and central regions of Turkey," Virabyan said, according to News.am.

The archive also plans to publish 20 volumes of documents telling about Armenians' property confiscated by the Ottoman government.

The book published with the support of Van NGO will be translated into English and Turkish during the year.

Corruption Survey Finds Little Improvement in Armenia

Transparency International Armenia branch director Varuzhan Hoktalian

YEREVAN -- Despite its government's stated efforts to combat corruption, Armenia again ranked lowly in an annual global survey released by Transparency International on Wednesday.

Armenia and seven other countries, including Mexico and the Philippines, share 105th place in the Berlin-based watchdog's 2012 Corruption Perceptions Index (CPI) covering 176 states and territories.

The South Caucasus state ranked 129th in the previous CPI released a year ago. That survey rated 183 nations.

Varuzhan Hoktalian, director of Transparency International's Armenian branch, the Anti-Corruption Cen-

ter, downplayed Armenia's improved position in the latest rankings topped by Denmark, Finland and New Zealand. He said its CPI score has actually slightly worsened over the past year.

The 2012 survey assigned Armenia a score of 34 measured on a 100-point scale, with zero indicating an extremely high degree of corruption as perceived by entrepreneurs and experts. Transparency International rated countries with 10-point scales in its previous surveys.

"The overall picture is quite sad," Hoktalian told a news conference. "In the last few years corruption has continued to grow on the global scale and

Danish Royal Library Under Fire for Armenian Genocide Exhibition

By Christian Wenande

The Royal Library has attracted heavy criticism after agreeing to let Turkey co-arrange an alternative exhibition about the Armenian Genocide.

The library has complied with the wishes of the Turkish ambassador to Denmark to be involved with the exhibition, 'The Armenian Genocide and the Scandinavian response', which is currently on display at the University of Copenhagen.

The Turkish Embassy has been granted the opportunity to stage a Turkish version of the historical events in a move that has generated criticism from a number of circles, including politicians, historians, and the Armenian Embassy in Copenhagen.

"This is giving in to Turkish pressure and it won't do. Without comparing the two events, it's like asking neo-Nazis to arrange a Holocaust exhibition," Søren Espersen, a spokesperson for Dansk Folkeparti (DF), told Berlingske newspaper.

Turkey refuses to use the 'genocide' to describe the deaths of over an estimated one million Armenians who died during the mass extermination carried out by the Ottoman Empire between the years of 1915-1923. Turkey counters that the deaths were a by-product of the First World War and that the issue should be left to historians.

But Matthias Bjørnlund, a historian and leading Danish expert on the Armenian Genocide, is perplexed over the Royal Library's decision in the case.

"If you believe that all versions of history are equal, then you've undermined your role as a research insti-

tution," Bjørnlund told Berlingske. "It was genocide and not all interpretations of this history are correct."

The Armenian ambassador to Denmark, Hrachya Aghajanyan, who is a co-host of the original exhibition, is disappointed by the move.

"I hope that the Royal Library will reconsider their decision and not give in to the possible Turkish pressure," Aghajanyan told Berlingske.

But Erlend Kolding Nielsen, the director of the Royal Library, denied that the institution buckled under pressure from Turkey.

"One can't pressure us, and we have not spoken about removing the Armenian exhibition. We have simply given them the opportunity to show their alternative exhibition," Nielsen told Berlingske.

Currently, 24 nations - including France, Germany and Russia - officially consider the killings as genocide, but Denmark has yet to make that assertion.

Earlier this year, Turkey condemned the French senate's adoption of a law criminalising those who refuse to recognise the killing of Armenians in 1915 as genocide in France. The Turkish government froze political and military ties with France after the law passed in late January 2012, which would impose a fine of 335,000 kroner and a one-year jail sentence on those found guilty of denying that the deaths amounting to genocide.

It is not yet known when the Turkish exhibition version will debut, but the Turkish embassy said that preparations were underway.

The Copenhagen Post

Corruption Survey Finds Little Improvement

Continued from page 2

this indicator testifies to that."

Hoktanian insisted that the scale of bribery and other corrupt practices in Armenia has not decreased in the last several years despite government pledges to step up its efforts to tackle the problem. He said separate surveys conducted by the Anti-Corruption Center show that the law-enforcement and judicial systems are regarded by Armenians as the most corrupt public institutions.

President Serzh Sarkisian has pledged to crack down on graft

throughout his rule. His prime minister, Tigran Sarkisian, said last month that the president has instructed the Armenian government to take "resolute" anti-graft measures "so that we can effect changes that are tangible and visible."

The announcement followed a series of corruption inquiries ordered by the Armenian authorities after a September 15 government meeting during which President Sarkisian denounced widespread corruption in the administration of state procurements. Several senior government officials were sacked in the following weeks

Armenia is An Open-Air Archeological Museum

YEREVAN -- Research assistant at the Institute of Archaeology & Ethnography of the Armenian National Academy of Sciences Hayk Melik Adamyants suggests creating a Red Book of Armenian Natural Monuments.

Hayk Melik Adamyants has been asked on many occasions whether Armenia has anything but churches. This speaks for the fact that Armenian is not properly presented in tourism guides.

It's only the historic monuments presented in the guides, while there is no reference to the country from the archeological point of view, the researcher told reporters today.

According to the archeologist, Armenia is also an archeological museum in the open air, but it is not well

advertised. Meanwhile, Armenia could compete with Ukraine with the variety and multiplicity of natural monuments, although the latter occupies a territory of 600,000 sq km, while Armenia's territory is just 45,000 sq km together with Artsakh.

Hayk Melik-Adamyants recalls Garni's "Stone symphony," which is not the only one in Armenia. There are similar basalt pillars in Tavush and Lori marzes aged 100-150 mln years.

The famous "Pnjrik" tree in Artsakh's Skhtorashen village is 2,000-years-old. It is included in the ten lonely standing trees in the world, but is never spoken about, Melik Adamyants said.

To solve the issue the archeologist suggests creating a Red Book of Armenian Natural Monuments.

David of Sassoun Epos Recognized by UNESCO as Universal Cultural Value

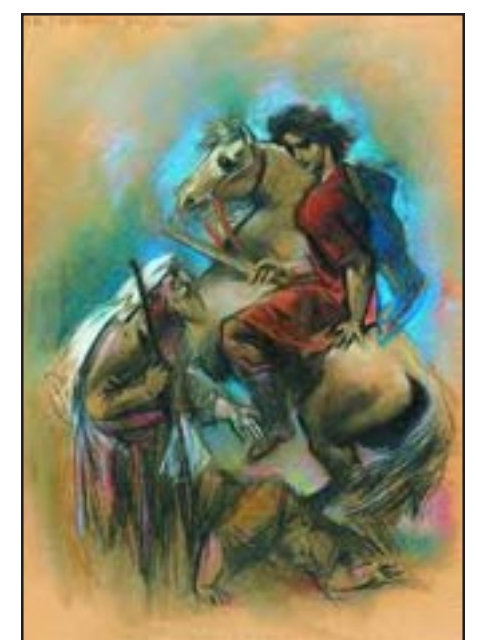
YEREVAN -- Armenian David of Sassoun (Sasuntsi Davit) epos was included in the list of Intangible cultural heritage (ICH). The epos was recognized as universal cultural value. The issue was envisaged in UNESCO Commission's Intergovernmental Committee dealing with Intangible cultural heritage protection issues on December 4 session. The inclusion of epos is of great importance regarding political and cultural point of view.

Earlier deputy minister stated UNESCO Intangible cultural heritage convention has already paved way for a political platform. The possible inclusion of epos is of great importance regarding political and cultural point of view.

"The traditional Armenia epic Daredevils of Sassoun recounts the story of David of Sassoun, a defiant youth who defended his homeland in an unequal duel against the evil. This heroic epic is recounted and sung in sections in a lyrical voice with rhythmic enunciation. It is performed, usually sitting, to the musical accompani-

ment of a duduk during weddings, birthdays, christenings and major national cultural events. There are 160 variants and performances may last up to two hours," UNESCO writes.

Over 60 applications are included in Commission's Intergovernmental Committee's session dealing with Intangible cultural heritage protection issues.

ment of a duduk during weddings, birthdays, christenings and major national cultural events. There are 160 variants and performances may last up to two hours," UNESCO writes.

Over 60 applications are included in Commission's Intergovernmental Committee's session dealing with Intangible cultural heritage protection issues.

crackdown as a publicity stunt aimed at boosting Sarkisian's reelection chances in a presidential ballot due in February.

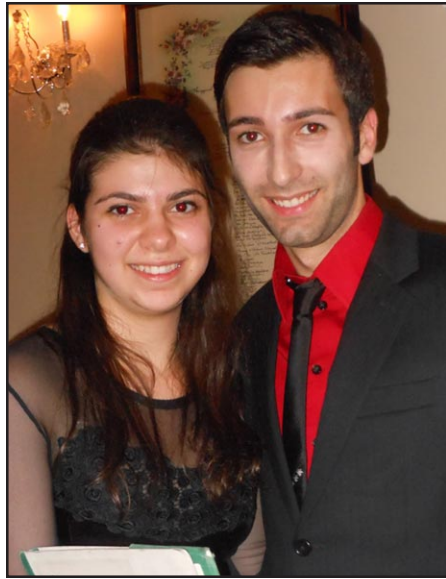
VISIT YOUR APP STORE AND DOWNLOAD FREE

THE FIRST ARMENIAN NEWS OUTLET APP AVAILABLE FOR ALL YOUR DEVICES

A Big Night for the YerazArt Foundation

LEXINGTON, MA -- A full house of supporters gathered at the residence of Charlie and Hrip Minasian in Lexington to attend the annual benefit of the YerazArt Foundation, a dinner reception and private concert held on November 17. YerazArt Fellows 20-year-old pianist Nara Avetisyan, and 23-year-old cellist Vardan Gasparyan displayed their talent in a repertoire that spanned Komitas, Babajanian, Bach, Rachmaninov and Shostakovitch. Nara, who participated in the YerazArt North American concert tour in 2007, is currently honing her craft at the Cleveland Institute of Music under the guidance of Prof. Sergei Babayan. Vardan, who took part in the 2008 YerazArt concert tour, is pursuing his education at the Colburn School Conservatory in Los Angeles. They both expressed their gratitude to the YerazArt Foundation for opening up such opportunities to them and facilitating their enrolment in these respected institutions.

In her speech, YerazArt Executive Nicole Hajjar thanked YerazArt co-founders Nourbar Afeyan and Raffi Festekjian, for starting the Foundation back in 2006 and supporting it ever since. She went on to explain the mission of YerazArt and how it had evolved over the years to better adapt to the changing needs of classical music and musicians in Armenia. Hajjar highlighted the latest achievements of the Foundation this year: A comprehensive \$12,000 Instrument Donation Program (IDP) to benefit the Kapan Arts College and provide much-needed oboes to Spendiaryan and Tchaikovsky Music Schools in Yerevan. Financial and administrative assistance in ex-

Nara Avetisyan and Vardan Gasparyan

cess of \$7,000 to help young musicians in Armenia enhance their musical education and professional development, also offering them the opportunity to participate in international competitions and to attend master classes from visiting artists. Other initiatives targeted at deserving students of the Yerevan State Conservatory, of whom four received a new instrument each.

The event generated close to \$18,000 along with a wave of enthusiasm among the guests. All proceeds will benefit the Foundation's Instrument Donation Program and other educational initiatives in Armenia.

YerazArt is a Boston, USA-based non-profit organization with a mission to nurture, support and promote young musical talents from Armenia through assistance with professional development, scholarships, instrument donations and the organization of concert tours. To learn more, visit www.yerazart.org.

Rep. Adam Schiff Calls on Congress

Continued from page 1

Safarov, an Azerbaijani army captain who had confessed to the savage 2004 axe murder of Armenian army lieutenant Gurgen Margaryan, while the latter slept. At the time, the two were participating in a NATO Partnership for Peace exercise in Budapest, Hungary. After the murder, Safarov was sentenced to life in prison by a Hungarian court and imprisoned in Hungary.

On August 31, Safarov was sent home to Azerbaijan, purportedly to serve out the remainder of his sentence. Instead of prison, he was greeted as a hero by the Azeri government and promenaded through the streets of Baku carrying a bouquet of roses. President Ilham Aliyev immediately pardoned Safarov and he was promoted to the rank of major and given a new apartment and eight years of back pay.

The Aliyev government's rapturous welcome for Safarov in Baku exposes a fundamental contempt for the rule of law that is the underpinning of any state that aspires to greater integration into Euro-Atlantic institutions. It also further poisons relations between Azerbaijan and Armenia over the ethnic Armenian territory of Nagorno-Karabakh. The OSCE's Minsk Group (United States, Russia and France) has been trying to work with the parties to fashion a settlement to a crisis that threatens to plunge the Caucasus into war. That effort,

already difficult because of years of repeated sniping incidents by Azeri forces, as well as a stream of bellicose statements from Baku, is now even more challenging.

Azerbaijan must pay a high price for its actions. Baku treasures the security assistance that it receives from Washington, not because it needs the money (it does not), but because it signifies a certain closeness in the bilateral relationship. By cutting off military aid to Azerbaijan, the United States would signal its disgust with the Safarov affair, while also reminding Aliyev that the United States will not tolerate any acts of aggression against Armenia or Nagorno-Karabakh.

Furthermore, the United States should immediately suspend all IMET activities with Azerbaijan. According to the Defense Security Cooperation Agency, which oversees IMET, the program has two aims:

- To further the goal of regional stability through effective, mutually beneficial military-to-military relations which culminate in increased understanding and defense cooperation between the United States and foreign countries; and
- To increase the ability of foreign national military and civilian personnel to absorb and maintain basic democratic values and protect internationally recognized human rights.

Azerbaijan's actions in pardoning, parading and promoting an axe-mur-

Advances in the use of Classroom Technology at Merdinian School

Merdinian students in their renovated new PC Lab

The C & E Merdinian Armenian Evangelical School renovated its PC Lab with funds provided by the Ahmanson Foundation. The Lab has been relocated to a new, more spacious classroom. All computer hardware as well as networking and operating software have been replaced with new, state-of-the-art technology. As 8th graders Levon and Arman enthusiastically point out, they are excited about the "fast computers and state-of-the-art lab." Special software has been installed to prevent access to inappropriate sites on the Internet. The school's computer education curriculum has been revamped and new educational programs implemented. Seventh grader Shant notes that the students now have "very nice, exciting new programs and

activities." In addition, all classrooms have been equipped with document cameras, digital projectors and projector screens. Hakob and Minas, both from 8th grade, think these upgrades are "very useful for research and projects." Sixth graders Alique and Vana sum it all up: "We love it! It's amazing! We have a great teacher, too!"

The school's Board of Directors and Administration express their gratitude to the Ahmanson Foundation for its most generous donation that enabled the school to upgrade its essential technology resources. The School also thanks Mr. Jack Muncherian, a computer-networking expert, who donated countless hours of his time and talents to ensure successful implementation of the PC Lab renovation project.

Sarkisian Promises EU President

Continued from page 1

program. Association agreements currently negotiated by each of them stem from that program.

The European Commission chief held separate talks with Sarkisian on Saturday. The Armenian president said he "reaffirmed our determination to develop and deepen Armenia-EU cooperation." He also stated that Yerevan hopes to wrap up its complex association talks with the EU by November

derer like Safarov clearly indicate that our investment there in IMET has been an abject failure. The funding, training and support has plainly not fostered either regional stability or the absorption of democratic values and a respect for human rights.

I would be happy to discuss this

2013.

A key component of the EU's future association agreement with Armenia is the creation of a "deep and comprehensive free trade area." The Eastern Partnership also makes the country eligible for a facilitation of the EU's strict visa requirements for Armenian citizens.

Brussels and Yerevan finalized a visa facilitation agreement in mid-October. Barroso and Sarkisian announced that it will be signed in December.

issue further with you or your staff, but we cannot continue to embrace a government and a military that operates at cross-purposes to our own interests and in violation of the most basic norms of international behavior.

Sincerely,
Adam Schiff

OFFICES FOR RENT IN PASADENA

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91104

Գրասենյակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով
Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ԳԱՅԻՐԵԻ «ԱՐԱՔՍ» ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԲԸ
ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ «ԻՄ ՅԱՅԱՍԱՆ»
ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԻՆ

Այս տարի Հայաստանի Հանրապետության Սփիւռքի Նախարարությանը Հանդէս եկաւ մշակութային համահայկական նոր նախաձեռնութեամբ մը...

դեկլարութեամբ Լիլիթ Դանիէլեանի: Ռուբէն Սատրեանի, Կիւմրիի եւ Ծաղկաձորի մէջ մասնակցեցաւ հինգ համերգներու՝ կատարելով Առնօ Բաբաջանեանի «Հետքերը քո», «Ձքնաղ երազ» եւ «Թագուհի գեղեցկութեան» երգերը:

Ֆահրէի Պատուարժան Քաղաքական ժողովի յատուկ որոշումով եւ Եգիպտոսի թեմի Առաջնորդ Գերաշնորհ Ս. Առնո Ս. Եպիսկոպոս Մնացականեանի բարձր նշանակութեամբ, մեր համայնքին տղն փառատունին իրենց մասնակցութեամբ բերին «Նուպարեան» Ազգային Վարժարանի աւարտական դասարանի ասն, Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցւոյ դպիր եւ «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի պատանի անդամ, շնորհալի մեներգիչ Ռուբէն Սատրեանը: Անհատ կատարողներ անուանակարգով, եւ Գահրէի Ազգային Առաջնորդարանի «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը՝ Միհրան Ղազէրեանի ղեկավարութեամբ՝ Երգչախումբային Արուեստ անուանակարգով:

Փառատունի Անհատ կատարողներու օրերուն յաջորդեցին Երգչախումբային արուեստի օրերը: «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը «Իմ Հայաստան» փառատունին իր այս մասնակցութեամբ կը կատարէր Եգիպտոսին դուրս իր առաջին ուղեւորութիւնը: Արդարեւ, համերգային այս ուղեւորութիւնը ոչ միայն Ազգային Առաջնորդարանի «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի, այլ ընդհանրապէս Եգիպտոսահայութեան երաժշտական պատմութեան մէջ երբեւէ գործած որեւէ երգչախումբի առաջին համերգային այցն էր Հայաստան:

Այս փառատունը տեղի կ'ունենար առաջին անգամ եւ կը հանդիսանար «Մէկ Ազգ, Մէկ Մշակույթ» նշանաբանով: Ան իր նախորդէն կը զանազանուէր մասնակցող ընդգրկուածներու ընդլայնուած ծաւալով եւ կատարողական արուեստի տեսակներու յստակ բաժանումով (երգչախումբային, պարային, մեներգային, տուտուկի, ընդհանուր նուագարանային մենակատարողութեան, ասմունքի, գրականութեան եւ լրագրողները), որոնցմէ իւրաքանչիւրին համար յատկացուած էին յատուկ օրեր՝ 2012 թուականի Ապրիլէն մինչեւ Հոկտեմբեր:

Հայաստանեան երգչախումբերէն բացի փառատունի մասնակց հիւր երկիրներու աշխարհագրութիւնը ներառած էր թէ՛ արտաքին եւ թէ՛ ներքին Սփիւռքի երկիրները. Վրաստան (երկու խումբ), Ռուսաստան (չորս խումբ), Իրան (երկու խումբ), Էստոնիա, Սուրիա, Թուրքիա եւ Եգիպտոս (հայաստանեան եւ սփիւռքեան խումբերը միասին՝ տասնութ երգչախումբ):

Փառատունի Անհատ կատարողներ անուանակարգի մասնակց Ռուբէն Սատրեան մեներգային հայաստանեան կատարումները գնահատուցեցան որպէս լաւագոյններէն լաւագոյն ու ամենակատարեալը՝ սփիւռքեան բոլոր էպիթրատային մեներգիչ մասնակցներուն մէջ: Յետագային եւս, անոր ելոյթներուն արձագանքը ամէն առիթով կը հնչէր փառատունի ղեկավարութեան կողմէ՝ ամենազերադրական բնորոշումներով:

Փառատունի ձեւաչափը մրցութային չէր եւ կը նախատեսէր ոչ թէ մասնակց երգչախումբերէն իւրաքանչիւրին համար առանձին մենահամերգ, այլ ծրագրուած համերգներուն ժամանակ բոլոր երգչախումբերուն միասնական ներկայութիւն: Այդ ընթացքին խումբերը հանդէս կուզային թէ՛ առանձին-առանձին եւ թէ՛ միասնական կատարումներով:

Անհատ կատարողներու օրերը ընթացան Յունիս 29-էն մինչեւ Օգոստոսի 5-ը՝ գեղարուեստական

«ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի 12 օր ընդգրկող ուղեւորութեան առաջին վեց օրերը նախատեսուած էին փառատունային մասնակցութեան ծրագրերուն, իսկ յաջորդ վեց օրերը՝ Հայաստանի տեսարժան վայրերու այցելութիւններուն:

Փառատունի երգչախումբային օրերուն տեղի ունեցան վեց տարբեր երեկոյթներ ու ցերեկոյթներ, որոնց ընթացքին «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի կողմէ կատարուեցան տասնվեց երգ՝ ութը առանձին եւ ութը՝ միասնական կատարումով:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԳԵՐՇ. Տ. ԱՐՄԱՇ ԵՊՍ. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Գերշ. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեան եւ Գերշ. Տ. Արմաշ Եպս. Նալպանտեան

Դամասկոսի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Արմաշ Եպս. Նալպանտեան՝ Գանատային Նիւ Եորք ժամանեց Երեքշաբթի, Նոյեմբեր 17-ին:

Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատունը եւ հանդիպում ունեցան մնայուն եւ լիազօր դեսպան Տիար Կարէն Նազարեանի հետ:

Սրբազան Հայրը ծնած է Սուրիա եւ աւարտած է Ս. Էջմիածնի Գէորգեան ձեմարանը եւ իր ուսումը շարունակած է Գերմանիոյ մէջ: Մտառած է թէ Հայաստանի եւ թէ Գերմանիոյ մէջ: 2004 թուականին՝ Ամենայն Հայոց Սրբազնագոյն Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ.ի տնօրինութեամբ նշանակուած է Առաջնորդ Դամասկոսի Թեմին:

Գերշ. Տ. Արմաշ Եպս. Նալպանտեան երկու առիթներով համդիպում պիտի ունենայ Նիւ Եորք եւ Նիւ ճըրզիի հայ համայնքներու անդամներուն հետ: Հինգշաբթի, Նոյեմբեր 29, 2012, Պէյթայտ Նիւ Եորքի Սրբոց Նահատակաց Եկեղեցւոյ սրահին մէջ՝ երեկոյեան ժամը 7:00-ին, եւ Ուրբաթ, Նոյեմբեր 30, 2012, Ֆէրլոն Նիւ ճըրզիի Սրբոց Ղեւոնդեանց Եկեղեցւոյ սրահին մէջ՝ երեկոյեան ժամը 7:00-ին:

Գերշ. Տ. Արմաշ Եպիսկոպոս նախ այցելած է Ամերիկայի Հայոց Արեւմտեան Թեմը, ապա Գանատայի Թեմը եւ այս օրերուն ալ՝ Արեւելեան Թեմը: Չորեքշաբթի, Նոյեմբեր 28-ին՝ Սրբազան Հայրը այցելեց Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանը եւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Թեմակալ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեանի հետ, ապա՝ միասնաբար այցելեցին ՄԱԿ-ի մօտ

Այս հանդիպումներու ընթացքին Սրբազան Հայրը մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի տայ Դամասկոսի եւ ընդհանուր առմամբ Սուրիոյ ներքին բախումներուն եւ կոյններուն պատճառաւ յառաջ եկած տագնապին, Հայ գաղութին կրած մարդկային զոհերուն եւ կալուածային վնասներուն եւ այժմու կացութեան մասին:

Բացման եւ փակման համերգները տեղի ունեցան համերգին Հայֆիլհարմոնիայի «Արամ Խաչատրեան» մեծ համերգասրահին մէջ: Այս համերգներուն «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը կատարեց Ստեփան Լուսիկեանի «Նոր Հայաստան», Կոմիտաս Վարդապետի «Հօյ Նազան», «Ելա

Տանիս», «Իմ Ձիւնարի Եարը» եւ Առնօ Բաբաջանեանի «Նոթիւրն» խմբերգերը, որոնք ընդունուեցան մեծ խանդավառութեամբ: Ինչպէս առաջին համերգին, այնպէս ալ յաջորդող բոլոր հասարակական շաբաթը 20

Advertisement for a Sunday Breakfast event in support of Syrian Armenians. The event is held at Carousal Restaurant on December 9, 2012, at 10:30 AM. It includes a list of performers and contact information for reservations.

ՍՈՌԱՑԵՆԷՔ...

ՊՕՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿԻ ԼԱԳԻՍԵԱՆ Գալիֆոնիայի Հայ Գրողների Միութեան Անդամ

Բարեկամս, Ֆէյս-Բուկում իր ընթերցանությունները անսխալ կերպով ցույց տեսնում է, որ պատմել ինձ, ուղղումս վարդան Ոսկանեսանին, թէ՛ Հէրիֆ աղբար մոռացել էք ներգաղթ, Սիբիր:

Այո, ճիշտ էր ասել այդ Հայ մարդը, որ վարդանը՝ «Հէրիֆ» էր, որ ԱՄՆ-ի լավագույն համալսարանում Քաղաքական Յարաբերությունները եւ յարակից գիտությունների Մագիստրոսի կոչման արժանացած, բարձր վարձատրուող աշխատանքը թողած, հայրենի երկրին ծառայելու համար եկել էր Հայաստան: Տասը տարիներ շարունակ գլխավորել էր երկրի արտաքին քաղաքական յարաբերությունների աշխատանքները: Հիմա էլ հալածում են, կարող է յանցաւոր է, ինչ իմանամ: Նոյն «Հէրիֆ»-ն էր քաղաքագէտ-իրաւագէտ Բաֆֆի Յովհաննիսեանը, որը նաեւ թողած բարւօք աշխատանք, եկել էր Հայրենիք, պաշտօնավարել ու որպէս վերանկախացած Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին արտաքին գործոց նախարար: Կարճ ժամանակ անց նրան ազատեցին պաշտօնից՝ Բիւզանդիոնում-թուրքիայում գումարում միջազգային ժողովում Հայ Դատին ի նպաստ ճառ արտասանելու համար, վա՛յ նրանց, ինչ ասեմ: Նոյնը ամենամեծ «Հէրիֆ» քաղաքագէտ Ժիրայր Լիպարիտեան, թողած մասնագիտական պատուաւոր աշխատանք, եկել էր հայրենիք, երկար տարիներ պաշտօնավարել որպէս նախագահի խորհրդական, արտաքին գործերի նախարար: Նա «Հէրիֆ» չմնաց, շուտ փախաւ:

Վարդանը, Բաֆֆին, Ժիրայրը եւ այլօք «Հէրիֆ»-ներ չէին, որ թողել էին իրենց կեանքի յարմարաւէտ պայմանները, այն ցուրտ ու մութ տարիներին հասել Հայրենի երկրին ծառայելու: Չէ՛, նրանք «Հէրիֆ»-ներ չէին, նրանց երկրի կարօտը, իրենց Հայկեան զարմի հայկազուն ոգին, հայրենիքի կանչը մղել էր ծառայելու նրան: Այդ նրանք էին, որ քսան տարիներ ծառայում էին հայրենի երկրին, այն ժամանակ երբ այնտեղ չկային նրանց փոխարինելու համապատասխան որակի քաղաքական գիտութիւնների մասնագէտներ: «Ոչ՛՛ Հէրիֆ»-ներն էին, որ աւերեցին երկրի տնտեսութիւնը, սեփականաշնորհման անուան տակ կողոպտեցին այն, ինչ Հայն արարել էր եօթանասուն տարիների աշխատանքի խոնջանքով: Հիմա այդ մարդիկ են, որ «Օլիկարի» են կոչւում, նրանց մենատէր իշխանութիւնից Հայերը իրենց ընտանիքներով հանդերձ, փախնում են Հայրենի երկրից:

Մուսանների Լեւան լանջերի շէնի Տէր Պետրոսեան գերզատանի իմաստուն գաւակի Լեւոնին, երկրի Նախագահ ընտրեցին: Այդ «Հէրիֆ» մտաւորական ազնիւ մարդուն երկրի ղեկավար նշանակեցին, որ այսպէս ասած «Նարոշիներ»-ը (չակերտեալ լաւ մարդ) անէին այն ինչ ցանկանում էին: Եւ արեցին, Հայաստանում Օլիկարի՝ մենատէրերի իշխանութիւն եղեւ: Յետոյ էլ նրան իրենց կամքը թելադրել ուզեցին, չհամաձայնուեց, պաշտօնանկ արեցին: Տասը տարիներ լուեց, նորէն Ազատու-

թեան հրապարակելու, քանդելու երկրում ստեղծուած աւազակապետական կարգերը, տապալելու «Մոնկոլ խաներին»: Սակայն ուշ էր արդէն: Հայոց աշխարհում մի «Հէրիֆ...» -ից եւ երկու Արցախցի գաւառացիներից բացի ուրիշ մէկը չկա՞ր նախագահելու: Կար մէկը, Արմէն Սարգիսեան, որին էլ ծեծելով վճարեցին եւ հիմա տեսէ՛ք նա Անդրխաղիների երկրում ինչպիսի անուանի մարդ է, ափսոս, շատ ափսոս:

Ութանասունական թուականների թուրքիոյ նախագահ՝ թուրքուտ Օզալը Արցախի յաղթական մարտերի ժամանակ սպառնալից կանչել էր հայերին՝ «...Մոռացել էք Անատոլիայի դէպքերը, գաղթը...: Անձանօթ Հայ մարդ, հիմա ինչո՞ւ ես երկիր վերդարձած հայերին չիշեցնում գաղթ-ներգաղթը: Այո, չեն մոռացել գաղթը, նրա ճամբաներով անցած շառաւիղների երեք սերունդների սրտերում էլ դեռ կարմիր խարոյկների ցաւ, կիսկիծ, մորմոք է, նոյնիսկ այնտեղով չանցած հայերի հոգիներին էլ կայծակի շանթերի բոցի հրացուք է այն: Ա՛յ հայ մարդ, քու չիշեցրած ներգաղթը գաղթ չէ, որ այդ թուրքի նման այն որպէս չարիք, պատիժ չիշեցնում երկիր վերադարձած հայերին: Այն, թմբուկով, ծիրանի փողերով, երգով ու շողով երկիր վերադարձի ողջերթ էր: Իրենց մեծ երազի ճամբաների երեւակայութեան ճախրանքով, հողի կարօտով վերադառնում էին դրախտավայր Հայաստան, իրենց շնորհքներով ծաղկեցրին բազում արհեստներ, նոր կենցաղային յարաբերություններ: Սակայն ինչո՞ւ նրանք հարկու հագարներով փախան երկրից, ահա այդ է սարսափելին, այո, սարսափելի է նաեւ հագար-հագար տարիների հայկական լեռնաշխարհի մի փշուր երկրից անկախութեան քսան տարիների հոծ արտագաղթը, ինչո՞ւ համար այդպէս: «Չարթնիր Լաօ», քու հին աստուածների, քու Հայկ Նահապետի հետ պատրաստ եղիր կուրի, այն կլինի յաղթանակի կուր, քու երկրի սահմանները կարմիր ժպիտով կը գնան Հայքեր . . . :

Թուրքիայի նոր տնտեսական զարգացման «հայր» Օզալը, իր պաշտօնավարման սկզբին թելադրել է ճանաչել Հայոց ցեղասպանութիւնը, պատրաստակամութիւն յայտնել պատճառում վնասի փոխ հատուցում կատարել: Դրանից ոչ երկար ժամանակ անց մահացել է խորհրդաւոր պայմաններում: 2012 թ. Նոյեմբերին դիակի դիահետագոտութիւն է կատարուել, ըստ թրքական պաշտօնական հաղորդման մահուան պատճառը չորս տարբեր թոյնաւոր նիւթերով թոյնաւորումն է: Հաւանաբար, նրա յայտնած կամքի համար թուրք ազգայնամոլների վրէժի գործն է այն:

Օզալն էր գաղթը չիշեցրեց, հայ մարդ դու էլ այդ թուրքի նման գաղթը, Սիբիրի գաղթն եւ չիշեցնում, ինչո՞ւ, վախեցնո՞ւ ես: Սիբիրից ողջերը վերդարձան, նրանք եւ հայրենի երկրում մնացածները շուտ արտագաղթեցին Եւրոպաներ եւ Ամերիկաներ: Այնտեղ ժողովրդավարական կարգեր են, այնտեղ աքսոր ու գաղթ չկա, էլ ինչո՞ւ ես վախեցնում: Արտերկրներում ներգաղթը ուղորդող պատուիրակները իւրաքանչիւր ներգաղթողի համար անձնական գործ էին կազմել: Ներգաղթածները, գլխավորապէս

նախկին դաշնակցականներին, ընտանիքներով հանդերձ լցրին բեռնատար վագոններ ու «Շալլա» Սիբիր: Առանց դատի ու դատաստանի աքսոր ամբողջ ընտանիքներով, այ քեզ անիրաւ կարգեր: Աքսորէին միայն յանցաւորներին, հապ ինչո՞ւ էին նրանց երկիր բերել: Այո, չեն մոռացել: Չարի կայսրութեան եւ նրանց գործակից հայ մարդիկ աքսորեցին նրանց՝ ինչպէս թուրքն էր նրանց նախնիներին աքսորել իրենց շէներից, որ ոչնչանային գաղթի ճամբաներին: Չանգեզուրի ճամբաներին տեսել եմ աքսորի կարաւաններին, բեռնատար ինքնաշարժերին նստած մանկանց՝ «Տուն եմ ուզում» ճիշերը, կանանց աղիաղորմ ողբաձայները, դեռ հիմա էլ հողիս լացում է: Ինչո՞ւ ես չիշեցնում: Իսկ ես էլ չիշեցնում եմ 37 թուական, Հայկի գարմից հագար-հագար իմաստուն մարդկանց, բանաստեղծների արեւը մարեցին չար երկրի մարդիկ, դեռ ուզում են այդ իրաւակարգի վերադարձը, ա՛յ քեզ վաչասուն: Հայաստանը լացել է, ով գաղթ էր տեսել լացել է:

Չէ, այս էլ, ուրիշ շատ բան էլ չեն մոռացել: Հեռուստատեսային հաղորդում էր, բանուորները կարաստում էին ճանապարհի փոստակները: Նրանց մօտեցաւ մի կիսապլտակահետ տղամարդ, խօսել սկսեց նրանց հետ, յետոյ էլ քամահրական արտայայտաձեւերով ու բարձր քահրանով բացական-

չում էր. «Երբ «աղբարներ»-ը Հայաստան եկան, ասել էին, որ շատ բան ենք տեսել, սակայն ասֆալտապատ ճանապարհը կարկատել չէինք տեսել: Եւ բոլորը ծիծաղում էին, կարծես Հրաչեայ Ներսիսեանը բեւում «Բաղասար» էր խաղում, Թաթիկ Սարեանը՝ Բալաբէկ, Մհեր Մկրտիչեանը՝ Օ1-99, Գուրգէն Գաբրիէլեանը՝ Ոսկէ Յլիկ: Ծիծաղում էին ասած խօսքի՞, թէ խրախճանք էր իրենց համար ծիծաղել Հայաստան ներգաղթած արորդիների անմեղ խօսքի վրայ:

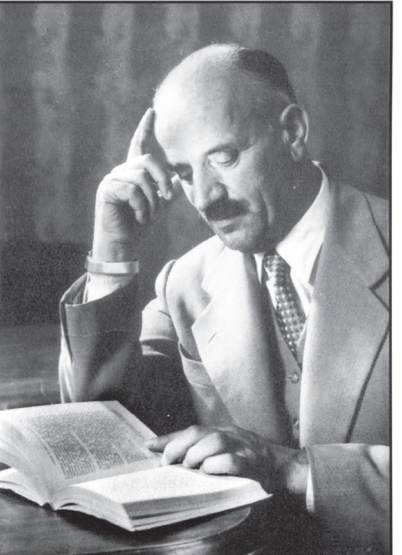
Ա՛յ մարդ արարած, յանկարծ այդ ո՞րտեղից չիշեցիր, թէ՞ յօրինեցիր, որ իրենց նախնեաց երկիր վերադարձած արեւմտահայ արորդի-արեւորդիները նման խօսք արտայայտած լինէին: Ինչո՞ւ չասացիր, որ Արմէն-հայերն էին որ իրենց լույսի, արեւի երկիր Հայաստան եկել, զարմացել փոստակներ կարաստելու գործից եւ նրանց համարեցիր ինչ որ ուրիշ ցեղի, ազգի մարդիկ: Անցել էր վաթսունից աւելի տարիներ եւ դեռ նրանց համարում ես ինչ որ օտարական այլազգիներ, նրանց խօսած անուշ Հայերէնն էլ «աղբարներն» չգոյ լեզու: Արմէն-Հայ մարդ, նայիր քու չորս դին, նրանցից չեն մնացել, շատ փոքրաթիւներն էլ քեզ նման դարձել Երեւանցի, Հայաստանցի: Նրանք Հայաստանից շուտ են փա-

Շար. ք էջ 19

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԲ

ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ

ՈՒՍՈՒՑՉԱՊԵՏ ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆԻ

Մրտաբուխ նուեյով գիրքէն օրինակ մը ստանալու համար հեռաձայնել՝

(626) 797-7680 կամ **(818) 429-2322** քիւերուն

Լաթակազմ, մաքուր տպագրութեամբ, 580 էջերէ բաղկացող գիրքը: Ժողովածուն լոյս ընծայուած է Բենիամին Ժամկոչեանի նախկին սաներուն կողմէ, որպէս երախտիքի տուրք անոր ծննդեան 115 ամեակի առիթով:

Յուշարձան ժողովածուն, նաեւ իր մէջ կ'ամփոփէ իրենց սիրեցեալ տնօրէնին կրթական, մանկավարժական, ազգային-մշակութային, Պէյրութի Սահակեան վարժարանի կէս դարեայ կենսապատումը:

Յուշարձան ժողովածուն կը մատուցէ Բենիամին Ժամկոչեանի ժամանակակիցներուն յուշերու ծաղկաքաղը:

ԿՈՉ ՍԱՅՎԵԱՆ ՎԱՐՓԱՐԱՆԻ ՍԱՆ-ՍԱՆՈՒՅԻՆԵՐՈՒՆ
Բազմավաստակ տնօրէն Բենիամին Ժամկոչեանի սան-սանուհիներէն անոնք որոնք Սահակեան Բարձրագոյն Վարժարանի կապակցութեամբ լուսանկարներ ունին իրենց մօտ, թող բարի ըլլան հեռաձայնել հետեւեալ քիւերուն:
(818) 429-2322 Տիկ. Վարդուհի Գազանճեան
(626) 422-9121 Տիկ. Արուսեակ Գրիգորեան

ՎԱՆ

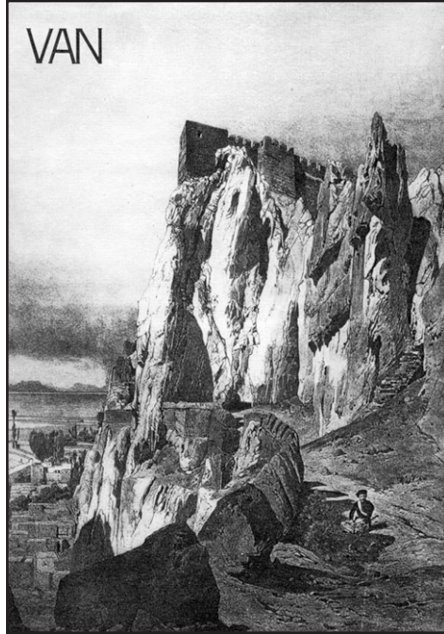
ԱՆԻ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Վանի անուան ծագման գիտական ու ստոյգ բացատրութիւն գոյութիւնն չունի: Երբեմն այն կապում են Հայոց թագաւոր Վանի անուան կամ հայերէն Վանք բառի հետ կամ էլ գտնում, որ Վանը ծագել է Սեւան անունից, կամ Ուրարտուի Բիտինիլի տարբերակի հնչիւնափոխուած ձեւն է:

Քաղաքի արեւմտեան մասը, որին տրուած էր Բուս քաղաք կամ Քաղաքամէջ անունը, երեք կողմից շրջապատուած է լողել պարիսպներով (մինչեւ 20-րդ դարի սկզբները), իսկ հիւսիսից բլուրներով:

Ունեցել է քաղաքային 4 դուռ, արեւելեանը կոչուած էր Թաւրիզի դուռ, հարաւայինները՝ Նոր կամ Սարայի եւ Միջին դուռ, հիւսիս-արեւմտեան կողմում գտնուած էր Նաւահանգստի (Խաբէլէի) դուռը: Հիւսիս-արեւելեան կողմում 1 կիլոմէթր երկար ձգուած է 100-120 մէթր բարձր ուղղածիզ մի քարափայտ, որի վրայ գտնուած են հին բերդի (Շամիրամի բերդ) պարիսպների եւ այլ շինութիւնների մնացորդներ ու բազմաթիւ սեպագիր արձանագրութիւններ: Այստեղ քաղաքի յատակագիծը անկանոն է, փողոցները՝ նեղ, տները՝ միմեանց կպած, բուսականութիւնը՝ աղքատ: Քաղաքամէջում էին գտնուած շուկան, կառավարչատունը, փոստ-հեռագրատունը, գորանոցն ու հայկական առաջնորդարանը:

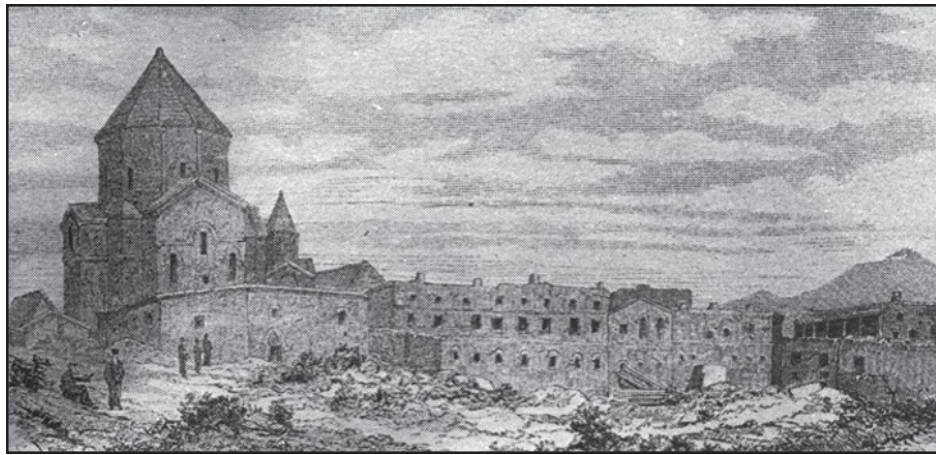
Քաղաքի արեւելեան մասը ունէր հարուստ բուսականութիւն, փարթամ այգիներ եւ կոչուած էր Այգեստան, որը ձգուած էր մօտ 4.5 կիլոմէթր: Այստեղ էր ուռնեխներով, կաղամախներով զարդարուած ինչփողանի փողոցը՝ նոյնանուն հրապարակով: Միւս փողոցները անկանոն էին, նեղ եւ ծուռումուռ, տները՝ հողաշէն եւ ոչ բարետես: Այգեստանը այն ժամանակ իր

Վանի միջնաբերդը: Նկար՝ Ժ. Լորանսի, 1847թ.

համար ընկոյզի փայտ էր արտահանուած Ֆրանսիա (Մարսէլ):

Վանեցիները, թէեւ օտարի տիրապետութեան տակ, մեծ ջանքերի գնով պահպանում եւ զարգացնում էին իրենց կրօնամշակութային գործունէութիւնը: 20-րդ դարի սկզբներին քաղաքը ունէր 8 եկեղեցի՝ Ս.Տիրամայր, Ս.Աստուածածին կամ Ս.Նշան, Ս. Պօղոս-Պետրոս (Սրբոց Առաքելոց), Ս. Էջմիածին, Ս. Սահակ, Ս. Ստեփանոս, Ս. Վարդան, Ս. Ծիրանաւոր: Քաղաքի շրջակայքում էին գտնուած նաեւ Հայկավանք կամ Հայկավանից Ս. Աստուածածին, Ս. Յակոբ, Մծբնայ, Անկուսներաց Աստուածածին կամ Հանկուսներաց եկեղեցի, Արարք կամ Արարուց եկեղեցիները: Վանում թուրքերն ունէին 4 մզկիթ, որոնցից ամենախոշորը Մեծ մզկիթն էր: Վանը եղել է միջնադարեան հայ գրչութեան ու մշակութի խոշորագոյն կենտրոնը: Այստեղ ապրել ու ստեղծագործել են գրչութեան ու արուեստի շատ ու շատ վարպետներ, որոնց գրած բազմա-

Աղթամարի վանքը: Նկարը՝ Ժ. Դէյրալի, 1876թ.:

մեջ էր առնուած Արարք, Կլորդար, Հայկավանք, Հանկոյսներ, Նորաշէն եւ Սուրբ Յակոբ թաղերը: Այգեստանում էին գտնուած անգլիական, պարսկական, ուսուական եւ ֆրանսիական հիւպատոսութիւնները, բողոքական հայերի դպրոցն ու որբանոցը: Ըստ ականագրութեան՝ բերդի ու պալատի հետ, Ասորեստանի թագուհի Շամիրամը Այգեստանում էր կառուցել նաեւ իր ամառանոցը: Քաղաքի տարածքով հոսում եւ լիճն են թափուած Կուռուբաշի եւ Հանկոյսների գետակները, իսկ Մենուայի ջրանցքի (Շամիրամի առու) ջրերով ոռոգում էին քաղաքի հարաւային մասի արտերն ու այգիները, որտեղ մշակում էին հացահատիկներ, խաղող եւ պտուղ-բանջարեղէն, յատկապէս ծիրան, խնձոր, դեղձ, տանձ եւ ընկոյզ: XIX դարի վերջերից մինչեւ XX դարի սկզբները Վանից կահոյքի

թիւ ձեռագրերից պահպանուել են 13 Աւետարան, 4 Մաշտոց, 3 Յայտմաւուրք, 2 ճաշոց, 2 Գանձարան, 2 ճառընտիր եւ բազմաթիւ յիշատակարաններ ու ձեռագրական պատուիրակներ:

Որպէս Հայաստանի հնագոյն քաղաքներից մէկը, Վանը եւ նրա շրջակայքը հարուստ են պատմական ամենատարբեր ժամանակներին վերաբերող յուշարձաններով ու հուշարձաններով, որոնց նկատմամբ հետաքրքրութիւնը սկսուել է դեռեւս 19-րդ դարի սկզբներից: 1827-29 թ. Վանում հնագիտական ուսումնասիրութիւններ է կատարել Փարիզի «Արիական ընկերութեան» անդամ, արեւելագէտ Ֆ. Շուլցը, որի ընդօրինակած 42 սեպագիր արձանագրութիւնները փոխադրուեցին Եւրոպա: Յետագայում նոյնանման աշխատանքներ կատարել են նաեւ Ա. Լէյարդը 1850

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ 24 ԱՄԵԱԿ ԱՍՔ ԿԵՑՈՒԹԵԱՆ, ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՈՒ ԿԱՍՔԻ ԵՆՐՍԷՍ Տ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

«Դե՛հ եկ վարդապետ, ու մի խենթացիր...»
«Մենք կանք, կը մնանք ու կը շատանանք...»
Պ. ՍԵՒԱԿ

Աղէտը եկաւ
Ու տարաւ իր հետ բիրաւոր
զոհեր,
Կեանքեր թանկագին
Յոգիներ անգին.
Քանդեց, ավերեց մեր տունն ու տեղը,
Քաղաքն է՛ր, գիղէ՛ր...
Բիրեր մնացին
Անտուն բնակեր,
«Տօ լա՛ն տնակեր...»:
Աղէտը եկաւ,
Երկինքուերկիրառնուեցին իրար,
Ո՞նց պիտ պաշտպանուել,
2 ռոս կողմ հազար ցաւ.
Այս մէկն էլ եղած
Սեր բիր ցաւերին
Բուռ ակեցաւ:
Տաշուած ու յղկուած,
Երկինք խոյացած
Վարդապոյն տուֆը
Շիրմաքար դարձաւ...
Բայց ժողովրդիս կամքը պողպատ է,
Նա գիտէ, գիտէ
Ցաւին ոնց պիտի
Տոկալ, դիմանալ
Քշով գոհանալ,
Չյուսահատուել ու չխենթանալ:
Նա գիտէ ինչպէս
Վերանորոգուել ու թափ տալ

փոշին
խենթ երկրաշարժի,
Վերանորոգել տները քանդուած,
Վերակառուցել
Շէնքերն ավերուած,
Ինչպէս Դաւիթը իր վանքը շինեց
Նորից ցած իջաւ,
Մարութա սարից...
Այսօր մեր մեծ խենթ
Սասունցու ման
Քարեր կը բերենք մեր սէգ սարերից,
Աւերուածները կը շինենք նորից,
Կ'ապրենք, կը մնանք
Ու կը բազմանանք. Այսպէս է հայը,
Կոփուում է ցաւից, խորշում է դաւից,
Դառնում է ամուր
Պողպատ ամրակուր...
Այսպէս է հայը,
Դարերի՛ երթում որքա՞ն է խոցուել,
Յիւծուել, հալածուել, կիսուել
դառել կէս,
Բայց եւ ապրել է իր մեծ մախաօր՝
Իր Մասիսի պէս...

ԵՍ ՔԵԶԻ ԻՆՉ ԿՈՉԵՍ ՓԱՆՈՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Դեկտեմբերի եօթ
Դու ընդամենը տասներկու
տառ ես
Սեր պատմութեան մէջ:
Ասա քո ողբը ինչպէ՛ս չիշեն:
Յիշեն նոր տարի՞
Խի՛նդ, բերկրանք բերո՞ղ
Նոր կեանք պարգեւո՞ղ
Թէ դժոճակ օր...
Ա՛յս ես չգիտեմ
Ի՞նչպիսին կոչեն,
Դու «Մայրերի Տօ՞ն»
Թէ մանուկների
Բերկրալից մի օր,
Թէ ծեր ու մանուկ,
Ահէ ու ջահէլ
Սիրող սրտերի
Յոյսի փառատօն,
Որոնք մնացին
Փլատակների ու քարերի
տակ...
Ես քեզ ի՞նչ կոչեն,
Որ մէկ վայրկեանում
Դու խորտակեցիր

Մի ամբողջ աշխարհ,
Խիղճ ու օրէնքը յաւետ մոռացած...
Քեզ ինչպէս նայեմ,
Դեկտեմբերի եօթ,
Աստուած է վկայ ես կ'ուզեմ,
Կ'ուզեմ
Իսպառ վերանայ աշխարհի
վրայ եօթն անիծեալ...
Դու կործանեցիր բազում
մայրերի
Որոնք սիրառատ նորածիններին
Մնում էին սիրով, կաթով
մայրական,
Եւ այն հայերին
Որոնք մեծ ճիգով, հայի քրտինքով
Աշխատում էին գործարաններում
Սեր գաւակներին դասատուներում...
Դեկտեմբերի եօթ,
Քեզի հազար ամօթ...

թ., Օ. Ռասսամը 1877 թ. եւ ուրիշներ, որոնք զգալիօրէն լրացրել եւ ուղղումներ են արել հաւաքուած հնագիտական նիւթերի մէջ: Սրանք Վանի հնութիւնների լաւագոյն սկզբնաղբերներն են, որոնք մեծ մասամբ այժմ պահուած են Պեւզիսի եւ Բրիտանական թանգարաններում: Յիշեալ սեպագիր արձանագրութիւնները գլխաւորապէս վերաբերում են 9-6-րդ դարերի (մեր թուարկութիւնից առաջ) Վանի թագաւորների շինարարա-

կան եւ ռազմական գործունէութեանը:
Վանի թագաւորութեան հնագոյն պատմութիւնը զգալիօրէն հարստացաւ ակադեմիկոս Ն. Մաուրի եւ Յ. Օրբելու 1916 թ. քաղաքում եւ նրա շուրջը կատարած պեղումների շնորհիւ յայտնաբերուած նոր նիւթերով: 1916 թ. յետոյ մինչեւ այժմ, թուրքական իշխանութիւնների կողմից արգելուած է Վանում հնագիտական հետազօտութիւններ կատարելը:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՄԵՐ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԳԱՆՁԸ՝ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒՆ

«ԳԱՐՈՒՆԻՄ» պատասխանում է ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանը («Գարուն», 1985թ, քիւ 2)

- Ինչպիսիք եք գնահատում լեզուի դերն ու նշանակությունը, նրա զարգացման ընթացքը ներկայ փուլում՝ հասարակական կեանքում եւ գիտության բնագավառում:

- **Լեզուն շատ մեծ նշանակություն ունի մեր կեանքում:** Դա լաւ գիտակցում են բոլոր բնագաւառների, ինչպէս եւ գիտութեան աշխատողները: Մասնաւորապէս ճշգրիտ գիտութիւնների ներկայացուցիչների համար լեզուն ոչ միայն հաղորդակցութեան, այլեւ մտածելու, յայտնաբերելու շատ կարեւոր միջոց է: Որպէս այդպիսին, լեզուն հասարակութեան մէջ էլ բոլոր հաղորդակցութեան միջոցներից ամենակարեւորն է: Ասում ենք ամենակարեւորը, որովհետեւ առաջացել ու մշակուել է բնական ճանապարհով: Եթէ դա այդպէս է, ուրեմն պէտք է շատ մեծ ուշադրութիւն դարձնել լեզուի վրայ: Լեզուն պէտք է միշտ գործածուի լաւ, կատարեալ ձեւով, այսինքն՝ տեղին եւ նպատակաւոր, հետեւաբար անհրաժեշտ է, որ նա շարունակ կատարելագործուի, գտուի եւ դառնայ հաղորդակցման, պայքարի սուր զինք:

Ձէ որ մենք ուզում ենք, որ մեր երկրի տարբեր մասերի միջեւ լինի սերտ եւ ամուր կապ, բացուեն նոր ուղիներ, եւ ահա մենք հարկադրուած ենք միշտ կատարելագործել մեր հաղորդակցութեան միջոցները, առաջին հերթին լեզուն: Եւ բաւական չէ միայն ասել, որ պէտք է յատուկ ուշադրութիւն դարձնել լեզուի կատարելութեան վրայ: Անհրաժեշտ է հետեւողական եւ ջանասէր աշխատանք, եւ դա պէտք է կատարուի շատ խնամքով, մտածուած, որովհետեւ, ի տարբերութիւն միւս հաղորդակցութեան միջոցների, լեզուն զարգանալով իր բնական հունով, արդէն ունի իր զարգացում գտած, կատարելագործուած օրինաչափութիւնները: Հենց այստեղ է, որ մենք պէտք է շատ զգոյշ լինենք եւ խուսափենք լեզուի մէջ մուտք գործող արհեստական եւ չմտածուած լեզուական միջոցներից, դիպուկ ու յստակ հաղորդակցումը արատաւորող շինծու ձեւերից:

Ինչ վերաբերում է հայոց լեզուին, ապա պէտք է համոզուած եւ վստահօրէն ասել, որ հայոց լեզուն աշխարհի ամենաբարուստ, զարգացած եւ կատարելագործուած լեզուներից մէկն է: Մենք գիտենք, որ, օրինակ, բնական գիտութիւնների բնագաւառում հայոց լեզուն որպէս լաւ մշակուած, ճոխ լեզու, յաջողութեամբ ծառայում է իր նպատակին, դառնալով կատարեալ հաղորդակցութեան միջոց նաեւ գիտութեան բնագաւառում: Հենց այս հանգամանքն է, որ մեզ աւելի մեծ չափով է պարտաւորեցնում, մեզանից՝ գիտութեան մշակներէս, պահանջուում է մշտապէս հետեւել նրա ընթացքին, ճիշտ զարգացմանը, խստօրէն հսկել նրա ճիշդ կիրառմանը ո՛չ միայն գիտութեան, այլեւ բոլոր բնագաւառներում:

Հետաքրքիր է, որ լեզուն ունի իր որոշակի տրամաբանութիւնը: Նա արտացոլում է մարդու մտածողութիւնը, այլ կերպ ասած՝ մտածելակերպը: Եթէ այսպէս է, ուրեմն, լեզուի կատարելագործման վիճակից շատ մեծ չափով կախուած է

այն, թէ ինչպէս է մարդը մտածում եւ գործում: Ես պէտք է ասեմ, որ լեզուի, յատկապէս մայրենի լեզուի, ինչպէս եւ նրա առանձին դրսեւորումների՝ խօսքի, լաւ տիրապետումն ու կատարելագործումը էական նշանակութիւն ունեն սերունդների դաստիարակութեան, նրանց մտածողութեան զարգացման համար: Այնպէս որ, դա ունի նաեւ գործնական մեծ նշանակութիւն: Հենց այս տեսակէտից էլ մենք պէտք է միշտ հոգատար լինենք լեզուի ճիշդ զարգացման նկատմամբ եւ աւելի ու աւելի ձգտենք նրա կատարելագործմանը: Այժմ մեզանից պահանջոււում է, որ մենք իրար հետ խօսենք, գրենք, այսինքն հաղորդակցութեան մէջ մտնենք միայն ու միայն լաւ լեզուով: Իսկ ի՞նչ ենք հասկանում լաւ լեզու ասելով: Լաւ լեզու եւ հասկանում եմ բնական, ժողովրդի ստեղծած եւ գրականութեան կողմից մշակուած լեզուով խօսելու եւ գրելու կարողութիւն: Սա վերաբերում է հայոց լեզուի դրսեւորման բոլոր բնագաւառներին, յատկապէս այժմ, երբ հայոց լեզուն մեր հանրապետութեան պետական լեզուն է: Մենք կը հասնենք ցանկացած արդիւնքի, եթէ լեզուի մշակողները գործնական հարցերը լուծենք միայն այդ սկզբունքով: Այս պատուաւոր գործում խիստ անհրաժեշտ է հետեւողական աշխատանք:

Ես ուզում եմ այստեղ նորից անդրադառնալ գիտութեան բնագաւառին, որովհետեւ լեզուի ճշգրտութեան, դիպուկութեան, խորութեան եւ այլ առանձնայատկութիւնները բացառիկ դեր են կատարում գիտական աշխարհում: Պէտք է նկատի ունենալ, անշուշտ, որ գիտութիւնը այսօր մարդկային գործունէութեան ամենաարագ աճող, փոփոխւող բնագաւառն է, որի հետ միաժամանակ շատ արագ փոփոխւում է նաեւ գիտական լեզուն: Ես աւելի քան կէս դար աշխատում եմ գիտութեան բնագաւառում եւ նկատել եմ, որ այսօրուայ գիտութիւնը եւ այն գիտութիւնը, որ եղել է կէս դար առաջ, հսկայական չափերով իրարից տարբերոււ են: Շատ են տարբերոււ իրարից, ինչ որ այն ժամանակ էինք սովորում եւ այն, ինչ որ այսօր ենք սովորում: Այսօրուայ երիտասարդ գիտական աշխատողը շատ բանով է տարբերոււ անցեակի գիտաշխատողից: Նրա վրայ մեծ պարտականութիւն է դրուած: Նա այսօր ոչ միայն պէտք է լարուած հետեւի գիտական գաղափարների զարգացմանն ու տարածմանը, այլեւ պարտաւոր է ապահովել համապատասխան լեզուական մակարդակ, այլ կերպ գիտական աշխատանքը ցանկացած արդիւնքը չի տայ: Ուրեմն գիտութիւնը կարելի է դիտել այս տեսակէտից, որպէս լեզուի զարգացման հետ կապուած մարդկային գործունէութեան ամենակենսունակ ուղղութիւններից մէկը: Երբ խօսում ենք զարգացած գիտութեանը համապատասխան լեզուական մակարդակի մասին, այդ նշանակում է, որ մենք՝ գիտութեան մշակներս, պէտք է ստեղծենք հայոց գիտական լեզուն եւ հասցնենք կատարելութեան: Հենց այդ գիտական լեզուն

էլ մեծապէս նպաստելու է համաժողովրդական լեզուի զարգացմանը: - Հայոց լեզուի դրսեւորման բնագաւառները շատ են, բոլորի մասին անկարելի է խօսել: Մեզ հետաքրքրում է Ձեր կարծիքը դպրոցի, այդ բնագաւառի լեզուի մասին:

- Լաւ ասացիք, վերցնենք թէկուզ հենց այդ բնագաւառը, ժողովրդական կրթութեան բնագաւառը, դպրոցը: Այստեղ անչափ կարեւոր է հայոց լեզուի ճիշդ կիրառման հարցը: Կիրառելով մայրենի լեզուն դպրոցներում ճիշդ, կատարեալ ձեւով սովորեցնելով խօսել, գրել եւ կարդալ ընտիր հայերէնով, դրանով մենք հետապնդում ենք երկու նպատակ: Առաջին նպատակն այն է, որ դրանով մենք օգնում ենք աճող սերունդին, զարգացնում նրա ճիշդ մտածողութիւնն ու տրամաբանութիւնը: Լեզուն ինքնին մտածողութիւն է: Մենք գիտենք, որ մարդը աշխատում է խօսել այնպէս, ինչպէս մտածում է, բայց չպէտք է մոռանալ, որ մտածելու ժամանակ, մտածողութեան ընթացքում նա զգալի չափով օգտագործում է իր մայրենի լեզուն: Ուրեմն այստեղ՝ դպրոցում, մայրենի լեզուի լաւ ուսուցումը, լեզուի կատարեալ ձեւերի տիրապետումը լայն ճանապարհ են բացում սովորողների առջեւ: Ես ուզում եմ իմ միտքը ձեւակերպել այսպէս: Կատարեալ լեզուն ծնունդ է կատարեալ մտածող, մարդու մտածելակերպը ձեւաւորում է լեզուի միջոցով: Լեզուական օրինաչափութիւններին լաւ տիրապետող հեշտուութեամբ է ձեռք բերում կուռ տրամաբանութիւն եւ ճկուն մտածողութիւն, որոնցով էլ պայմանաւորուած են նրա մտածելակերպն ու գործելակերպը:

Երկրորդ կարեւոր հանգամանք, որ կապուած է այդ բնագաւառի՝ դպրոցի հետ, լեզուի կատարելագործումն ու պահպանումն է: Միաժամանակ ես ուզում եմ ասել, որ այն լեզուն, որից մենք օգտոււմ ենք, մի մեծ գանձ է: Կարծում եմ, որ մեր հին սերունդներից ստացած հոգեւոր գանձերից ամենամեծերից մէկն է, եթէ ոչ ամենամեծը: Մեր նախնիներից ժառանգելով այդ գանձը, մենք պարտաւոր ենք սրբութեամբ պահպանել, մշակել ու կատարելագործել այն, հարստացնել եւ դրանով աւելի հարստանալ: Այս գործում մեր դպրոցը շատ անելիք ունի: Միւս կողմից, եթէ դպրոցը անտարբեր լինի, պատշաճ մակարդակի վրայ չդնի մայրենի լեզուի դասաւանդման գործը, շուտից այդ գանձը, ապա վնաս կը հասցնի մեր մշակոյթին: Դպրոցը պարտաւոր է ճիշդ օգտագործել լեզուն եւ միայն ամենժամեայ, ամենօրեայ հոգատարութիւնը կարող է լաւ օգտագործման, կատարելագործման ուղիներ գտնել:

- Շատերիմ է հետաքրքրում, թէ Դուք ինչպիսիք եք սովորել մայրենի լեզուն, ովքե՞ր են եղել Ձեր սիրելի ուսուցիչները եւ այժմ ինչպիսիք էք կատարելագործում ձեր իմացածը:

- Հայրս այն մարդկանցից էր, որ ուղղակի սիրահարուած էր իր լեզուին: Մա շատ մեծ ազդեցութիւն թողեց մեր ընտանիքի, մեզ վրայ, որպէսզի մենք էլ սիրենք մեր լեզուն: Հայրս միաժամանակ ինտերնացիոնալիստ էր, պահանջում էր, որ մենք սովորենք նաեւ այլ լեզուներ, բայց ամենից լաւ տիրապետենք մեր մայրենի լեզուին: Ես հայերէնը սովորել եմ իմ հօրից, նա է իմ մէջ առաջացրել սէր եւ հետաքրքրութիւն մեր լեզուի բարձր արժանիքների նկատմամբ:

Բացի դա, ես ունեցել եմ հայոց լեզուի շատ լաւ ուսուցիչ, որին միշտ յիշում եմ, իմ այդ սիրելի ուսուցիչն էր Հայկ Յովակիմեանը: Նա ինձ վրայ շատ մեծ տպաւորութիւն է թողել, խօսում էր անաղարտ հայերէնով, նա, կարելի է ասել, լեզուի սիրահարներից էր, իր մայրենի լեզուն սիրող, պաշտողներից մէկը: Շատ լաւ բան է, երբ մարդ լեզուի սիրահար է կամ լեզուասէր, ինչպէս Դուք էք անուանել ձեր ակումբը: Ես էլ եմ շատ սիրում իմ մայրենի լեզուն, հետեւաբար ես էլ եմ լեզուասէր, ուրեմն ձեր ակումբի անդամը:

Կան մարդիկ, որոնք շատ լաւ հասկանում են, թէ ինչ նշանակություն ունի իրենց ժողովրդի համար մայրենի լեզուն: Նրանք հասկանում են նաեւ, որ մայրենի լեզուին լաւ տիրապետելը հիմք է նաեւ ուրիշ լեզուների ուսումնասիրութեան, լաւ սովորելու համար: Ես միշտ էլ սիրել եմ կարդալ հայ գրականութիւն: Դա մեծ դեր է խաղացել մայրենի լեզուի իմացութիւնս կատարելագործելու համար, երբ կարդում ես գեղարուեստական գրականութիւն, ապա անխուսափելիօրէն կատարելագործում ես իմացածդ մայրենի լեզուն: Այժմ էլ հիմնականում այդ ճանապարհով եմ հարստացնում իմ իմացած հայերէնը, կարդում եմ հայ գրականութիւն, իհարկէ, յատուկ ուշադրութիւն դարձնելով լեզուական կողմի վրայ: Ինձ համար մայրենի լեզուն առաջին հերթին մեր ժողովրդի խօսելու, մտածելու լեզուն է: Ես այդ ժողովրդի զաւակն եմ, հետեւաբար չեմ կարող չսիրել, չփայտախել դարերի խորքից մեզ հասած այդ հոգեւոր գանձը: Բացի այդ, կայ մի ուրիշ բան էլ: Այսպէս, երբ ուզում եմ մտերմական ձեւով արտայայտել քո մտքերն ու զգացմունքները, որոնք վերաբերում են քո անձնական կեանքին, ընտանեկան կեանքին, ապա այդ մտքերն ու զգացմունքներն արտայայտելիս հարկադրուած ես միշտ դիմել քո մայրենի լեզուի օգնութեանը: Ինչպէս չսիրեմ իմ մայրենի լեզուն, երբ կեանքիս ղէպերից խորապէս համոզուել եմ, որ մայրենի լեզուն աւելի շատ է կապուած զգացմունքների աշխարհի հետ: Մայրենի լեզուն հարազատ յոյգերի հարազատ աշխարհ է: Մարդու հոգեկան աշխարհը այնքան սերտօրէն է կապուած մայրենի լեզուի հետ, որ այդ լեզուով սովորածը, զգացածը մօր կաթի նման ներծծուում է նրա էութեան մէջ:

- Աշխարհի անուանի մարդկանցից ոմանք, հայ թէ օտար, հայերէնը համարել են կատարելագործուած, հարուստ եւ ճկուն լեզու: Դուք ի՞նչ կարծիքի եք, ինչպիսիք էք բացատրում լեզուի հարստութիւնը, ճկունութիւնը:

- Ընդհանրապէս լեզուն համարում ենք հարուստ, ճկուն այն ղէպերում, երբ նրա միջոցով կարողանում ենք ազատօրէն արտայայտել ցանկացած գաղափարները, մտքերը, մանաւանդ ժամանակակից կեանքի, որը շատ հարուստ է գիտութեան եւ տեխնիկայի բազմազան երեւոյթներով ու հասկացութիւններով: Մեր լեզուն հենց այդպիսին է: Հայոց լեզուի հարստութեան հիմնական պայմանը նաեւ այն է, որ կարողանում է լաւ արտայայտել մարդկային զգացմունքները, դրանց նրբութիւնները: Հենց հայերէն լեզուն ունի գաղափարներն ու զգացմունքները ճշգրտութեամբ ու խորութեամբ ար-

ԳԱՅԻՐԵԻ «ԱՐԱՔՍ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԸ

Շարունակում է 13-էն

մերձերուն հանդիսատեսին ու կազմակերպչին հանրուհան «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի իննամեայ պատմությունը, ներկայիս կազմի անունանցանկը եւ ընդհանրապես Գահիրէի երգչախումբի պատմության տարեգրությունն հպանցիկ ակնարկ մը՝ ամփոփում իննամյակ պատրաստում, գունագեղ, նկարազարդ գրքուկի մէջ (սիրայօժար տպագրություն՝ Միմոնեան եղբայրներու, ձեւաւորում՝ Շահէ Լուսարարեան, պատրաստութիւն՝ Միհրան Ղազէլեան):

11 Օգոստոսին, հին հայոց ամառորին, որ յայտնի է Նաւասարդ անունով, երգչախումբերը ուղղուհան դէպի վեհապանծ Գառնիի երկհազարամեայ հեթանոսական տաճար, որտեղ իւրաքանչիւր երգչախումբ հնչեցուց իր երգացանկէն a capella երգ մը: «ԱՐԱՔՍ»-ը կատարեց «Հօ Նազան» երգի առանց նուագակցութեան տարբերակը:

Նոյն օրը երեկոյան խումբերը ողողած էին «ՄԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» յուշահամալիրի ընդարձակ հրապարակը, ուր Տիկ. Նախարարուհին ներկայութեամբ եղաւ Ֆլեշմոպի նկարահանում՝ Երեւան-էրեբունի երգի կատարումով: Ձեռնարկի գլխաւոր նպատակը փառատօնի բոլոր երգչախումբերու մասնակցութեամբ տեսահոլովակի նկարահանումն էր:

12 Օգոստոսին խումբերը մասնակցեց եղան Աստուածածնի վերափոխման Ս. պատարագին: Այնուհետեւ կատարուեցաւ խաղողօրհնէքի արարողութիւն, որտեղ մասնակցեց երգչախումբերը միասնական կատարումով հնչեցուցին Մակար Եկեմալեանի «Տէրունական աղօթքն» ու կոմիտաս վարդապետի «Հայրապետական մաղթանքը»:

Կարճ դադարէ մը ետք երգչախումբերը պատմական «Գէորգեան» հոգեւոր ճեմարանի նորակառոյց համերգարահին մէջ էին արդէն: Այստեղ ծրագրուած էր հոգեւոր երգի a capella համերգ բոլոր երգչախումբերուն կողմէ մէկական կատարումով: «ԱՐԱՔՍ»-ը կատարեց «Երգ Քաջին Վարդանայ» անյայտ հեղինակի երգը (մշակում՝ Միհրան Ղազէլեան):

«Իմ Հայաստան» փառատօնի եզրափակիչ համերգի աւարտին, խօսք առնելով ՀՀ Սփիւռքի նախարարուհի Տիկ. Հրանուշ Յակոբեան, մէկ առ մէկ ներկայացուց մասնակցեց իւրաքանչիւր երգչախումբ եւ ապա, բեմ հրաւիրելով խմբավարները, նախարարութեան անունէն յանձնեց անոնց «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատօնի մասնակցութեան մասին վկայող հաւաստագիր եւ փառատօնի խորհրդանշանի պատկերով յատուկ յուշանուէր: Ան յատկապէս կանգ առաւ Եգիպտահայութեան փայլուն մասնակցութեան փաստի վրայ՝ իր գնահատանքը ուղղելով Եգիպտահայոց Առաջնորդ Տէր Աշոտ Ս. Եպիսկոպոս Մնացականեանին, այնուհետեւ երգչախումբին եւ անոր խմբավարին: Ապա, խմբավար Միհրան Ղազէլեան, շնորհակալական հակիրճ խօսքէ ետք, Ազգային Առաջնորդարանի եւ «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի անունէն յիշատակի վահանակ մը յանձնուեց Սփիւռքի Նախարարութեան՝ յանձնին Տիկ. Հրանուշ Յակոբեանի:

Հետեւեալ օրը մասնակցեց երգչախումբերու ղեկավարները հրաւիրուած էին Սփիւռքի Նախարարութիւն՝ հանդիպելու Նախարարուհիին հետ: Շինիչ մթնոլորտի մէջ անցած այդ հանդիպումին, երգչախումբերու միջեւ ապագայ արդիւնաւէտ համագործակցութիւն ապահովելու նպատակով, Նախարարուհիին կողմէ առաջարկ եղաւ ստեղծել երգչախումբային Համահայկական Ընկերութիւն: Առաջարկը բոլորին կողմէ ոգեւորութեամբ ընդունուելէ յետոյ, հաստատուեցաւ յատուկ որոշումով, իսկ մասնակցեց խմբավարները ինքնաբերաբար դարձան ընկերութեան հիմնադիր անդամներ:

Այսպիսով աւարտուեցաւ երգչախումբի ուղեւորութեան համերգային եւ կազմակերպչական մասը: Յաջորդող օրերուն երգչախումբի անդամները շարունակեցին վախելի Հայաստանը շրջապտուտներով. հայրենիքի մէջ առաջին անգամ գտնուողները ծանօթանալով իրենց հայրենիքի առօրեայ կեանքին, տեսարժան վայրերուն եւ Հայաստանի ճարտարապետական պատմական եւ նորագոյն կոթողներուն, իսկ ովքեր հոն կը գտնուէին ոչ առաջին անգամ, կը խորացնէին իրենց մտերմութիւնը հայրենիքին հետ:

«ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի համար բազում համերգներով, արուեստի նշանաւոր գործիչներու հետ կազմակերպուած հետքերական հանդիպումներով, աշխարհի տարբեր անկիւններէն ժամանած երգչախումբերու միջեւ ստեղծուած հեռանկարային կապերով այս խիտ ու յազեցած ծրագիրը եւ մայր հայրենիքի ոգեշնչող ներկայիս աւելցող տասներկուօրեակը աւարտին հասաւ 21 Օգոստոսին:

«ԱՐԱՔՍ» երգչախումբին համար հայրենիքին մէջ այս համահայկական փառատօնին մասնակցութիւնը այլ կերպ կարելի չէ բնորոշել, քան աննախադէպ, պատմական եւ միաժամանակ պատուաբեր, ուր հայաստանեան եւ սփիւռքեան շուրջ երկու տասնեակ փրոֆեսիոնալ (արհեստավար) ու սիրողական երգչախումբերու շարքին Գահիրէի երգչախումբը որակուեցաւ լաւագոյններէն մին:

Սա բացառիկ պատեհութիւն էր եգիպտահայութեան շուրջ հարիւրամեակ մը հաշուող մեր երգչախումբային պատմութեան ներկան պարզ ճակատով ներկայացնելու հայրենիքի մէջ:

Սա բացառիկ առիթ էր մեր երգչախումբին եւ անոր իւրաքանչիւր անդամին համար սփիւռքեան եւ հայաստանեան, փրոֆեսիոնալ եւ սիրողական այլ եւ այլ երգչախումբերու ունկնդրումով արժեւորել իր իրական տեղը եւ նորոգուած ոգեշնչումով շարունակել երաժշտական արտադրական կատարելագործման անվերջ, դժուարին եւ միայն ամբողջական նուիրումով իրականացուող աշխատանքը:

Այդ իմաստով, երկար սպասուած այս համերգային ուղեւորութիւնը արդարացուած էր թէ՛ ակնկալիքներու եւ թէ՛ ձեռք բերումներու իմաստով:

Մարդու, հայ մարդու, Սփիւռքահայ մարդու կեանքէն ներս անկարելի է թերագնահատել մշակութի, առաւել եւս երաժշտական եւ մասնաւորապէս հաւաքական ուժով, կամքով ու տաղանդով իրականացող երգչախումբային արուեստի ազնուացնող, կրթող ու համախմբող նշանակութիւնը:

«ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի իւրաքանչիւր անդամի համար պատիւ է ըլլալ այդ հաւաքականութեան մէկ մասնիկը, հնչեցնել հայ երգը մեր համայնքային ու եգիպտական բեմե-

րէն, եւ որքան առաւել հպարտութիւն, պատասխանատուութիւն ու գերագոյն պատիւ է, որպէս ընդհանուր հայութեան մէկ մասնիկը, եգիպտահայութիւնը ներկայացնել Հայաստանի մէջ, «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատօնի ծիրէն ներս, Երեւանի Հայֆիլհարմոնիայի «Արամ Խաչատրեան» համերգարահի ամենահեղինակաւոր բեմէն, Սրբութիւն Սրբոց՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հողին վրայ, Նաւասարդափառ Գառնիի երկհազարամեայ պատմական տաճարի սինազարի հովանիին տակ, Միծեռնակաբերդի Հայոց ցեղասպանութեան զոհերու անմար կրակին դիմաց եւ

վերջապէս «Մայր Հայաստան»-ի յաղթական հայեացքին ներքոյ: Հոգեւոր ճիշդ այս մթնոլորտի անթեղումն էր արդէն փառատօնի բուն նպատակը:

Ազգային Առաջնորդարանի «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի համերգային այս ուղեւորութիւնը դէպի Հայաստան Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան մշակութային ծրագրերէ մէկն էր եւ հաւաստումը մշակութային քաղաքականութեան այն կամքին ու ոգիին, որուն արժանի է մեր համայնքի իւրաքանչիւր անդամ՝ ի փառս եգիպտահայութեան եւ ի խրախուս մեր ինքնութեան գլխաւոր կուռն հայ մշակոյթի:

LIQUIDATION SALE!

Gianni Ladies Fashion

LATEST EUROPEAN STYLES

50-75% OFF ENTIRE STORE

Everyday Dresses • Evening Gowns
Accessories • Shoes • Belts

Store Closing... Everything Must Go!

6412 Hollywood Blvd.
Los Angeles, CA 90028
(323) 462-2090